

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kehittämissuunnitelma –ja opas Varkauden seurakunnan nuorisotyöhön

Henna Luukkonen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

5/2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Henna Luukkonen	Sivumäärä 41 ja 29 liitesivua
Työn nimi Kehittämissuunnitelma – ja opas Varkauden seurakunnan nuorisotyöhön	
Ohjaava(t) opettaja(t) Anita Saaranen-Kauppinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Varkauden seurakunta, Tarja Natunen	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia käsityksiä nuorilla on seurakunnan toiminnasta ja millaista toimintaa he toivoisivat. Tavoitteenani oli saada nuorten käsitysten avulla kattava aineisto tilaajan toiminnan kehittämisen tueksi. Opinnäytetyön tilaaja oli Varkauden seurakunnan nuorisotyö.</p> <p>Menetelmänä käytin työpaja mallia. Työpajoja oli kahta erilaista. Yläasteilla pidin työpajat, joissa nuoret ideoivat paperille pienryhmissä haluamiaan toimintamuotoja ja lukiolaisten työpajassa lukion 1.luokkalaiset tuottivat pienryhmissä ajatuskartat teemana elämänilo.</p> <p>Työpajojen tuotoksista eniten esille nousi nuorten halu pelkkään vapaaseen oleskeluun. Elämänilot paja antoi enemmän materiaalia ja hyödynsin tuotoksen teossa nuorten tekemiä ajatuskarttoja. Esille nousi muun muassa yhteenkuuluvuuden tunne, onnistumisen ilo ja turvallisuus. Työpajojen tuotoksia yhdistellen ja pedagogisiin osa-alueisiin perehtyen sain koottua oppaan, jossa on uusia ideoita päivitetyn toimintaan ja arvioinnin työkalu nuorisotyöntekijöille oman työn ja menetelmien arvioinnin tueksi.</p> <p>Kehittämistyön tuotos antaa tilaajalle hyvät ja kattavat työkalut nuorten toiminnan kehittämiseksi. Se tuo nuorisotyön tekijöille uutta ja monipuolista tietoa siitä, miten nuorten toimintaa voi päivittää nykykuorten tarpeita vastaaviksi. Opinnäytetyöni tuloksia ja tuotosta voi hyödyntää Varkauden seurakunnan lisäksi muut seurakunnat ja myös sovellettuna esimerkiksi kunnan nuorisopalvelut. Sen sisältö on helppo ottaa kokonaisuudessaan käyttöön oppaasta löytyvän toimeenpanosuunnitelman avulla, tai myös osittain, riippuen mitä menetelmää haluaa työssä korostaa. Tuotoksena syntynyt opas on kattava kokonaisuus, mutta sitä voi käyttää myös vain pedagogisten osa-alueiden tai nuorteniltoihin liittyvien osa-alueiden osalta.</p> <p>Opinnäytetyö merkitys ammattialalle on merkittävä uusien ideoiden ja arvioinnin kannalta. Oppaassa on hyvää materiaalia myös muille nuorisotyötä tekeville tahoille. Jos nuorisotyön organisaatiot etsivät uusia ideoita nuorisotyöhön, on opinnäytetyöni tulokset ja tuotokset tuomassa lisää ideoita muiden joukossa.</p>	
Asiasanat nuoruus, kirkon nuorisotyö, osallisuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Henna Luukkonen	Number of Pages 41 + 29
Title Development plan -and guide for Parish of Varkaus	
Supervisor(s) Anita Saaranen-Kauppinen	
Subscriber and/or Mentor Tarja Natunen, Parish of Varkaus	
<p>Abstract</p> <p>The aim of this thesis was to find out about what kind of activities young people in Varkaus want. My client was the Parish of Varkaus. I planned and executed two different workshops for 14-16-olds. The first workshop included discussion about expectations for parish and its activities. In the other workshop a group of students made mind maps about the things that bring them joy. The goal in this study was to get concrete ideas about activities. There is a big need of new methods and updated activities in the Parish of Varkaus. Also, the world has changed and the young have changed, so old methods need some updating.</p> <p>Most of the answers about activities included free time and hanging out. The results of the other workshop were more useful for this thesis. The things that bring joy were for example succession, the feeling of belonging and the feeling of being safe.</p> <p>Based on these ideas and thoughts I created a guide for the youth leaders in the Parish of Varkaus. This guide has tools for updating activities and appraising the work youth leaders do. The point of appraising tool is to make youth leaders think about their work and pedagogic methods with the young.</p> <p>The guide is supposed to give good and inclusive tools for making activities something that the young now want to. It has modern and versatile information about youth work. The guide is good for my client, but also for other organizations that do youth work. It is easy to put in action with the execution plan in the end of the guide. It is possible to use only some parts of the guide, or all of it.</p> <p>The meaning for the professional field is significant because of new ideas and methods. If someone is looking for new ideas for their organization, they can get some new visions among others from this thesis.</p>	
Keywords youth, church youth work, complicity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 NUORISOTYÖTÄ KIRKOSSA	6
2.1 Nuorisotyön perustehtävät	6
2.2 Kristillinen kasvatus kirkon nuorisotyössä	7
2.3 Varkauden seurakunta	9
2.4 Tarve	11
2.5 Tavoitteet ja tarkoitus	13
3 NUORISOTYÖNTEKIJÄN PEDAGOGINEN OSAAMINEN	14
3.1 Kristillinen kasvatus	14
3.2 Kasvun tukeminen eri ikävaiheissa	16
3.3 Ohjaaminen ja kouluttaminen	17
3.4 Sosiaalipedagoginen osaaminen	18
3.5 Nuorisotyöntekijän rooli	20
3.6 Yhteenveto pedagogisista osaamisalueista	21
5 TOTEUTUS	22
6 TYÖPAJOJEN TULOKSET	24
6.1 Keskustelu	24
6.2 Työpajat	25
6.3 Elämänilo-työpaja	26
6.4 Yhteenveto työpajoista	28
7 KEHITTÄMISOPAS VARKAUDEN SEURAKUNNAN NUORISOTOIMELLE	30
8 ARVIOINTI	32
8.1 Luotettavuuden tarkastelu	32
8.2 Tuotos ja sen sovellettavuus	33
8.3 Arviointi SWOT-analyysin avulla	34
8.4 Tilaaja ja ammattiala	37
8.5 Oppimiskokemukseni	38
9 LOPUKSI	39
LIITTEET	44

1 JOHDANTO

Kirkon nuorisotyöstä vastaavat Suomessa eri seurakunnat. Yleensä kirkon nuorisotyöhön kuuluu rippikoulutyön ja isos/ohjaajakoulutusten lisäksi nuorten iltoja, avoimia ovia ja leiritoimintaa. Nuorisotyötä tekevät nuorisotyöntekijät ja papit (erityisesti nuorisopastorit).

Tässä opinnäytetyössä perehdyin nuorten tarpeisiin Varkauden seurakunnan nuorten toiminnan kehittämiseksi. Kartoitin tarpeita toiminnalle 14–17-vuotiaille suunnatulla, osallistavalla työpajatoiminnalla.

Kehittämistyölle on tarve, sillä Varkauden kokoisessa kaupungissa nuorten vapaa-ajan toimintoja on yhä vain vähemmän. Lisäksi maailma on muuttunut, ja esimerkiksi nuorten masentuneisuus ja pahoinvointi on lisääntynyt (Hyvönen, Raatikainen 2015, 12). Nuorilla on tänä päivänä erilaisia tarpeita kuin ennen. Aihe on äärimmäisen tärkeä, koska ehkäisevää työtettä pitää korostaa korjaavan työn tarpeiden vähentämiseksi. Kaikki ”perusnuorisotyö” on ehkäisevää työtä: tarjoamalla nuorille mielekästä toimintaa saadaan nuoret pysymään yhteiskunnan palvelujen äärellä ja ehkäistään syrjäytymistä.

Varkauden seurakunnan nuorten toiminta on pysynyt viimeisen kuuden vuoden aikana hyvin pitkälti samana. Tämän päivän nuorten tarpeita ja toiveita nuorten toiminnalle olisi kuultava, jotta saataisiin toimivaa ja tarpeita vastaavaa tarjontaa nuorille. Aikaisempina vuosina toimineet nuorten illat ja vapaa-ajan leirit loppuivat pari vuotta sitten kokonaan, johtuen osallistujien vähäisyydestä. Tällä hetkellä toiminnassa on ILPO eli nuorten iltapäivän olohuone. Tavoitteina kehittämistyöllä on saada tuottaa Varkauden seurakunnan nuorisotyön tiimille kattavan oppaan ja suunnitelman nuorten toiminnan kehittämiseksi. Alkuperäinen tavoitteeni tuotoksesta oli kehittämissuunnitelma Varkauden seurakunnalle, mutta lopulta tuotokseksi muodostui opas (Liite 4), jonka yhtenä osana on suunnitelma oppaan oppien tuomisesta käytäntöön.

Toteutin nuorille Varkautelaisille työpajoja kouluympäristössä. Yläasteilla pidin neljä työpajaa, jossa nuoret tuottivat pienryhmissä paperille, millaista toimintaa he Varkauksen haluaisivat nuorille. Lukiolaiset pohtivat taas elämäniloa synnyttäviä asioita ajatuskartan merkeissä. Lopputulemana yhdistin elämäniloa tuovia asioita toivottuihin toiminnallisiin menetelmiin.

2 NUORISOTYÖTÄ KIRKOSSA

2.1 Nuorisotyön perustehtävät

Nuorisotyöllä yleensä on erilaisia perustehtäviä, eli funktioita. Pääsääntöisesti jokaisella nuorisotyön järjestöllä, yhteisöillä, seurakunnilla ja organisaatioilla on mahdollisuus ja oikeus olla itse päätäntävallassa omista tehtävistään. On kuitenkin olemassa seuraavia toimintaa ohjaavia, laajempia kokonaiskäsityksiä nuorisotyön perusfunktioista, joita tulisi nuorisotyössä toteuttaa.

Nuorisotyön funktioista ensimmäinen on sosialisatiofunktio, joka tarkoittaa nuorten liittämistä yhteiskuntaan kulttuurin ja yhteisön näkökulmasta. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että nuoria ohjataan tietynlaisia arvoja, käyttäytymistapoja ja toimintamalleja noudattaen. Esimerkiksi seurakunnan nuorisotyön sosialisatiofunktio tarkoittaa kristinuskon arvojen ja opetusten siirtämistä toiminnassa käyville nuorille.

Sosialisatiofunktion tarkoitus ei ole vain iskostaa tietynlaisia arvoja nuoriin pakonomaaisesti vaan nuorille annetaan tiedon myötä vapaus myös itse ohjata ja muokata arvojaan ja toimintamallejaan. Sosialisatio siis säilyttää vanhoja arvoja ja myös uudistaa niitä.

Toinen nuorisotyön funktio on personalisaatiofunktio. Personalisaatiofunktion tarkoituksena on tukea nuoren kasvua ja identiteetin kehittymistä omalla tavallaan. Nuoren on hyvä oppia tiedostamaan omat tarpeensa ja toiveensa ja kehittää itseään niiden ohjaamana. Personalisaatiofunktion onnistumisen kannalta on tärkeää, että nuorisotyötä tekevät tahot tiedostavat oman erityisosaamisensa nuorten kasvun tukemisessa. Nuorisotyössä personalisaatiofunktion kannalta erityistä on vapaaehtoisuus. Nuo-

ret saavat itse päättää, ovatko mukana toiminnassa vai eivät. On tärkeää, että nuoret siis tulevat kuulluksi ja nähdyksi.

Kompensaatiofunktio nuorisotyössä vastaa nuorisotyön ohjaus- ja neuvontatyöhön. Kompensaatiofunktion tarkoituksena on olla tasaamassa personalisaatiofunktion ja sosialisatiofunktion aukkoja, eli ohjata ja auttaa nuorta elämässään. Nuorella voi olla ongelmia yhteiskuntaan liittymisen suhteen tai oman persoonallisuuden kehittämisessä. Tällöin nuorisotyön tehtävänä on auttaa nuorta korjaamaan asioita ja ohjata häntä oikeaan suuntaan. Nuorisotyö ei kuitenkaan kokonaisvaltaisesti osaa auttaa kaikissa nuoren ongelmissa ja siksi on tärkeää tehdä yhteistyötä oppilaitosten, sosiaalitoimen ja muiden tahojen kanssa.

Resurssintu- ja allokointifunktiossa resurssintu tarkoittaa yhteiskunnan nuorille osoitettuja voimavaroja ja allokointi tarkoittaa niiden suuntaamista. Nuorisotyön tehtävä on pystyä vaikuttamaan siihen, kuinka nuorille suunnattuja resursseja suunnataan nuorisotyössä. Tähän funktioon kytkeytyy myös nuorten mahdollisuus vaikuttaa itse itseään koskeviin asioihin kuten nuorisolaissa (Finlex 2016). Nuorisotyön tehtävänä on itse vaikuttaa asioihin, mutta myös antaa nuorille nuorisotyön kautta mahdollisuus vaikuttamiseen. Esimerkiksi nuorten vaikuttajaryhmien ja nuorisovaltuustojen ohjauksesta vastaavat usein kuntien nuorisopalvelut.

Eri nuorisotyötä tekevät tahot voivat toteuttaa vain joitain tai myös kaikkia nuorisotyön funktioita. Nuorisotyön erityisyys piilee siinä, että nuorisotyöllä on monia tavoitteita nuorten kanssa työskennellessä. Nuorisotyöllä saattaa olla myös tiedostamattomia piilofunktioita, kuten kontrollifunktio, joka tarkoittaa nuorten vapaa-ajan valvontaa esimerkiksi häiriökäyttäytymisilmiöissä. (Nieminen 2014, 21.)

2.2 Kristillinen kasvatus kirkon nuorisotyössä

Kristillinen nuorisotyö vastaa kirkon perustehtäviin, eli hengelliseen kasvatukseen. Tarkoituksena evankelisluterilaisella kirkolla on tuoda hengellisyys ja kirkon sosialisatiofunktio nuorten ja lasten elämään kasvatuksen keinoin, eli tuomalla kristillisiä

arvoja esille keskusteluissa ja ohjaustuokiossa. Lapsi ja – nuorisotyön strategiassa korostetaan, että kasvatuksen avulla kirkko välittää sanomaansa sukupolvelta toiselle ja tuo mielekkyyttä elämään. Kirkon nuorisotyö pyrkii toimimaan muunkin nuorisotyön tavoin, eli käsittelemällä syrjäytymistä, osallisuutta ja muita nuorisotyön painopisteitä. Hengellinen kasvatus on se, joka erottaa esimerkiksi kaupungin tarjoaman nuorisotyön seurakunnan nuorisotyöstä. Pekka Launonen on artikkelissaan ottanut kristillisen nuorisotyön lähtökohdaksi kolmijaon: hengellinen, pedagoginen ja sosiaalinen. Kaikki kolme painopistettä tiivistävät Launosen mukaan seurakunnan nuorisotyön. Hengellisyydellä tarkoitetaan uskontoon liittyvää nuorisotyön osaa, hartaus ja – rukoushetkiä. Pedagogisuus käsittää perinteiset kasvatusmenetelmät nuorisotyössä. Sosiaalisuus keskittyy nuorisotyön kulmakiviin: syrjäytymisen ehkäisy, sekä osallisuus. (Launonen 2008, 1, 10–11)

Rippikoulutyö on seurakuntien tunnetuin nuorisotyön muoto. Suomessa rippikouluun osallistuminen on paljon suositumpaa kuin esimerkiksi muualla Euroopassa. Vuonna 2008 kaikista Suomen nuorista 88 % kävi rippikoulun. Nuorten osallistuminen rippikouluun ei kuitenkaan liity niin vahvasti haluun toteuttaa uskontoa ja Jumalan tahtoa. Rippikoulu on enemmänkin perinne ja se ei ole suoraan nuoren oma päätös. Nuori haluaa käydä rippikoulun vanhempiensa ja isovanhempiensa tahdon mukaisesti ja perinnettä kunnioittaen ja myös siksi, että suurin osa kavereistakin käy rippikoulun. Rippikoulu ikään kuin kuuluu kyseiseen ikävaiheeseen ja nuori voi kokea ulkopuolisuutta, jos ei osallistu. (Niemelä 2009)

Isostoiminta tavoittaa useamman, kuin joka kolmannen nuoren. Isostoiminta tarkoittaa rippikoulun käyneille nuorille järjestettyä koulutusta ja työllistämismahdollisuutta. Isoskoulutukseen halukkaat koulutetaan ohjaajiksi esimerkiksi rippileireille. Se on parasta mahdollista vapaaehtoistyötä nuorille ja isosten rooli onkin tärkeä erilaisessa toiminnassa. Isokset toimivat vertaisoppimisen malleina ja isosiskoina -ja veljinä leireillä. Suomessa oli vuonna 2013 yli 24 000 isoskoulutukseen osallistunutta ja heistä reilu 16 000 toimi isostehtävissä koulutuksen jälkeen. (Kirkkohallitus 2017a) Isosena toimiminen voi olla monelle nuorelle ensimmäinen mahdollisuus kesätyöhön, josta saa korvauksen ja työtodistuksen. Se on monille ensikosketus työelämään ja on tehävänä nuoria kiinnostava.

Isostoiminta ja kaverit sitovat nuoret osallistumaan nuorten viikoittain järjestettävään toimintaan. Esimerkiksi Varkauden seurakunnan avoimissa ovissa (ILPO) suurin osa osallistujista on isoskoulutuksessa parhaillaan olevia nuoria. Isoskoulutuksen myötä saadut kaverit tavataan toiminnassa ja toiminta myös tukee isoskoulutusta. Rippikoulutyö ja isoskoulutus ovat seurakuntien suurimpia nuorisotyönmuotoja. Ne ovat hyvää mahdollisuus saada nuoret toimimaan aktiivisina seurakuntalaisina nuorena, ja toivottavasti ne myös antavat eväitä toimia aktiivisena seurakuntalaisena myös aikuisuudessa.

2.3 Varkauden seurakunta

Varkauden evankelisluterilainen seurakunta aloitti toimintansa 1.1.1932, kolme vuotta Varkauden kauppalan perustamisen jälkeen. Sitä ennen silloisten A Ahlströmin tehtaiden ympärille muodostunut Ruukin tehdasyhdyskunta kuului Leppävirran seurakuntaan. Varkauden seurakuntaan kuului sen alkuvaiheessa noin 10 000 jäsentä. Kangaslammin kunta liitettiin Varkauden kaupunkiin vuoden 2005 alusta. Liitoksen myötä Kangaslammin seurakunnasta muodostui Kangaslammin kappeliseurakunta osaksi Varkauden seurakuntaa. Varkauden seurakuntaan kuuluu noin 16 600 jäsentä (v. 2014 lopussa 16 600), työntekijöitä 57 henkilöä ja lukuisa joukko luottamushenkilöitä sekä vapaaehtoisia työntekijöitä. Kesäisin työntekijämäärä lähes kaksinkertaistuu, koska eri työaloille tarvitaan kesätyövoimaa (erityisesti hautausmaille sekä leiritkitoimintaan). (Varkauden seurakunta)

Varkauden seurakunnan nuorisotyön toiminta-ajatus on tuottaa nuorille palveluita ja lisätä hengellistä sisältöä elämään. Seurakunta on tarjonnut vuosien saatossa nuorille paljon toimintaa, joista jäljellä oikeastaan on enää ILPO. ILPO on torstai-iltapäiväisin järjestettävä avointen ovien kohtaamispaikka nuorille. Kävijöitä on paljon ja toiminta on vapaamuotoista, nuorisotalo-tyyppistä toimintaa. Tarjolla on välipalaa, työntekijöiden kanssa voi jutella, voi vain olla, tai pelailla erilaisia pelejä kuten biljardia tai pingistä. ILPOon kuuluu myös lyhyt hartaushetki halukkaille osallistujille, jossa luetaan joko pieni pätkä raamatusta tai kerrotaan kirkkovuoden ajankohtaisista asioista. Lisäksi lauletaan ja rukoillaan. ILPO on tänä syksynä seurakunnan ohjaajakou-

lutuksen myötä saanut lisää kävijöitä ja nuoria on ollut joka torstai 15–25. Muutoin viime vuosina kävijöitä on ollut niukasti.

Toimintaa on erikseen myös Kangaslamilla, josta nuorten on vaikea liikkua toimintaan Varkauden keskusta, kun matkaa on 20 kilometriä. Kangaslamilla järjestetään kolme kertaa vuoteen Kappeli yö-tapahtuma, jossa yö vietetään Kangaslammin kirkolla. Yöhön kuuluu erilaista ohjelmaa ja ruuanlaittoa yhdessä. Lisäksi joka toinen viikko toteutetaan nuortenilta Kangaslammin kirkolla. Erilaisia toimintamalleja on kehitetty. Tällä hetkellä kokeilussa on nuorten hartauselämää kehittävä Yoda. Yoda -illat eivät kuitenkaan ole saaneet suurta suosiota.

Se, joka yleensä saa nuoret toimintaan mukaan on se aikaisempi toiminta. Toiminnassa (esim. ILPO) näkee paljon nuoria rippikoulusta ja varhaisnuorten toiminnasta. Ohjaaja(isos)koulutus yleensä sitoo nuoret myös tulemaan viikkotoimintaan mukaan ja suurin osa nuorista onkin ohjaajakoulutuksessa olevia nuoria. Aikaisempina vuosina, kun oma ikäluokkani on ollut rippikouluiässä, on ollut myös nuorteniltoja ja leirejä keskusta-alueella. Kävijämäärät hiipuivat, jolloin kausiteemaiset leirit (adventti, kevät, syksy...) jäivät pois kuvioista ja samoin kävi perinteisen nuortenillan.

Varkauden seurakunnan toiminnasta olen saanut mielikuvan polusta. Kun vanhemmat vievät lapsensa seurakuntansa muskareihin/päiväkerhoihin/perhekerhoihin, on taival alkanut. Lapsuuden jälkeen on tarkoituksena siirtyä sulavasti varhaiskasvatukseen piiriin.

Seurakunnan nuorisotyö alkaa jo varhaiskasvatuksesta, johon kuuluu vahvasti kerhotoiminta. Myös retki ja – ja leiritoiminta on suosittua. Toimintaan osallistuu pääosin 7–11-vuotiaita, mutta sitä vanhemmat varhaisnuoret on vaikeampi saada mukaan. Varhaisnuoruus päättyy rippikouluun, josta virallinen nuorisotyö alkaa. Isoskoulutus jatkaa seurakunnan nuorisotyötä rippikoulun jälkeen. Isoskoulutus sitoo nuoret toimintaan ja näin toimintaan saadaan kävijöitä. Rippikoulutyö ja isoskoulutus ovat suurimmat elementit seurakuntien nuorisotyössä. Seurakuntien nuorisotyö käsittää vielä nuoret aikuiset, jotka ovat 18–29-vuotiaita. Nuoria aikuisia on vaikea tavoittaa, sillä ”isosiän” jälkeen seurakuntatoiminta jää. Monet muuttavat myös toiselle paikkakun-

nalle opiskelemaan. Seurakunnat tarjoavat usein myös isoissa määrin erityisnuorisotyötä, joka toteutuu seurakunnissa etsivänä lähimmäistyönä. (Launonen 2008, 7-9)

Siirtymävaiheet ovat polku-mielikuvassa tärkeitä seurakunnan toimintaan sitomisessa. Kun lapsuusajan toiminnan jälkeen on markkinointi tehty hyvin ja lapsella on turvallinen olla ja tutut ohjaajat, on helppo lähteä varhaisnuorten toimintaan ja esimerkiksi leireille. Nuoret, joiden varhaisnuorisoleireillä olen ollut ohjaajana, ovat olleet innokkaita rippikouluun lähtijöitä. Innokkuus johtuu varmaan siitä, että seurakunnan toiminta on tuttua ja esimerkiksi isosisarukset ja myös varhaisnuorten leireillä olevat isokset ovat jakaneet hyviä kokemuksia. Kyseiset, jo varhaisnuorina aktiiviset osallistujat ovat olleet myös innoissaan isoskoulutuksesta jo varhaisnuorena. He ovat nähneet jo ennen rippikoulua millaista isosten toiminta on ja sitoutuvat henkisesti jo aikaisin lähtemään isoskoulutukseen.

2.4 Tarve

Tarpeita kehittämistyölle löytyy monen eri tekijän kautta. Varkauden kaupungissa toimintaa nuorille löytyy kyllä esimerkiksi urheiluseuroista, mutta perusnuorisotyö, kuten nuorisotalot loistavat poissaolollaan. Varkaudessa on ollut useita eri nuorisotaloja, mutta nykyään jäljellä on enää yksi huonojen tilojen vuoksi. Kaupungin nuorisopalvelut tarjoavat kyllä myös sirkustoimintaa, kädentaitojen kerhoja, sekä nuorisovaltuustotoimintaa. Nämä kerhot ja ryhmät ovat kuitenkin hyvin kohdennettuja mielenkiinnon mukaan. Varkauden seurakunnalla on tällä hetkellä tarjolla nuorille ILPO ja Yoda-illat sekä Kangaslammin nuortenillat (25km keskustasta).

Varkaus siis itsessään tarjoaa nuorille vähän vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Nuoret norkoilevat ABC:llä ja Varkauden Portin huoltoasemalla vailla mitään järkevämpää tekemistä. Mielestäni Varkaus tarvitsee nuorille lisää aktiviteetteja ja viikkotoimintoja. Opinnäytetyöni myötä syntyvä seurakunnan nuorisotyön kehittämissuunnitelma olkoon ponnahduslautana nykynuorten tarpeiden toteuttamiseen Varkaudessa. Olisi tärkeää, jos nuorille saadaan mielekästä tekemistä.

Kehittämistyön tarve kytkeytyy myös nuorisotyön painopisteisiin, kuten sosiaaliseen vahvistamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Varhainen puuttuminen nuorten syrjäy-

tymiseen alkaa jo perusnuorisotyöstä ja siitä, että tekemistä on saatavilla. Nuorten lisääntyneen masentuneisuuden (Hyvönen, Raatikainen 2015, 12) pysäyttäminen on haastavaa ja valmiiksi masentuneiden nuorten tilannetta eivät uudet aktiviteetit pelasta. Kuitenkin, jos joku syrjäytymisvaarassa oleva nuori löytää jonkun uuden aktiviteetin myötä ystäviä ja mielekkyyttä elämään, on joku asia mennyt jo oikein!

Osallisuuden lisääminen on myös nuorisotyössä keskiössä. Osallisuudella tarkoitetaan, että nuoret voivat itse vaikuttaa omiin, heitä koskeviin asioihinsa. Osallisuuden uskotaan kytkeytyvän vahvasti nuorten hyvinvointiin ja näin se toimii myös ehkäisevänä työnä. (Gretschel, Honkasalo, Kiilakoski, Hanhivaara, Herranen 2009, 1.)

Osallisuudesta hyvä esimerkki on nuorisovaltuustot. Nuorisovaltuustoon kuuluvat ovat nuorten ääni ja he pyrkivät vaikuttamaan kunnassa heitä koskeviin asioihin.

Kirkolla ja kristillisellä nuorisotyöllä on myös ne omat painopisteensä, johon kuuluu esimerkiksi (mainittu luku 2.2) hengellisyyden tuonti nuorten elämään kasvatuksen keinoin. Evankelisluterilaisen kirkon kasvatuksessa on Suomessa neljä perustehtävää: kasvatus, julistus, lähetys, palvelu. (Tähkäpää, Taavitsainen, Lehtinen, Kallinen, Ojala, Jutila, Syrjä, Turpeinen, Tukeva, Lampenius 2010, 13–14) Hengellinen kasvatus ja sen osuus nuorisotyössä vaativat myös uudenlaista tarkastelua niin, että siitä tulee nuorille mielekästä.

Vastaavia tutkimuksia seurakuntien toimintoihin liittyen löytyy. Yksi opinnäytetyön pisti silmään, koska se on tehty samalla ideologialla, kuin tämän opinnäytetyön kehittämistyö (Heikkinen 2014, 22–34). Opinnäytetyön tekijä Minna Heikkinen järjesti lissalmessa isoskoulutuksessa oleville nuorille työpajoja sekä suunnitteluiltoja. Kehittämisaikaa oli laajempi, ja siihen liittyi myös tiedottamiseen ja miljööseen liittyviä tutkimuskohteita. Kehittämistyöpajoissa nuorten kanssa kartoitettiin viikkotoiminnan nykytilaa ja ideoitiin uutta sisältöä. Heikkinen käytti tutkimuksessaan post it- lapputyöskentelyä ja myös Facebookia. Suunnitteluilloissa kehittämistyöpajojen ideoita purettiin ja koottiin kokonaisuuksiksi.

Heikkisen kartoituksessa suurin osa vastaajista kertoi osallistuvansa toimintaan, jossa oli joutunut käymään rippikoulun yhteydessä. Rippikoulupassiin kerättiin merkintö-

jä kyseisistä toiminnoista. Kartoituksessa esiin nousseita elementtejä olivat olleet kavereiden kanssa oleskelu ja vapaa oleminen. Suurinta suosiota siis herättivät avoimet ovet -mallinen toiminta. Nuoret kokivat ruokatarjoilun tärkeäksi.

2.5 Tavoitteet ja tarkoitus

Tarkoituksena oli saada kerättyä aineistoa liittyen nuorten tarpeisiin seurakunnan nuorisotyössä. Halusin saada nuorilta rehellistä palautetta seurakunnan toimintaan osallistumiseen/osallistumattomuuteen liittyvistä tekijöistä, mitä he haluaisivat seurakunnan nuorisotyön olevan ja mitä ennakkokäsityksiä siitä on. Tavoitteena oli saada tarpeeksi aineistoa, joka antaa kattavan kuvan nuorten tarpeista nuorisotyöltä. Aineiston pohjalta lopullisena tavoitteena oli luoda Varkauden seurakunnalle nuorisotyön kehittämisopas – ja suunnitelma (liite 4). Työpaja-mallinen toteutus mahdollistaa nuorten kohtaamisen ja tarkemmat vastaukset eri lailla, kuin esimerkiksi Webropol-kysely. Varkaudessa nuorille toimintaa tarjoavat urheiluseurojen lisäksi vain harvat organisaatiot ja seurakunta on niistä yksi. Tällä hetkellä vähäiset nuorten kohtaamistilaisuudet eivät ole kaikki mitä seurakunta voisi tarjota. Kun nuorten illat ja leiritointa saadaan taas toimimaan nuorten tarpeita vastaavana, on nuorille jälleen enemmän toimintaa. Tahdoin tutkimustyöllä vastauksen myös siihen, miksi seurakunnan toimintaan ei osallistuta. Olen kuullut ennakkokäsityksiä liittyen siihen, että seurakunnan nuortenilloissa vain luetaan Raamattua ja lauletaan virsiä. Halusin tietää, miten paljon tällaiset tekijät vaikuttavat osallistumiseen.

Yhä suurempi osa nuorista uskoo enemmän evoluutioon, kuin Jumalaan (Virkki, 2013, 33) ja se vaikuttaa suoraan asenteeseen seurakuntaa kohtaan. Vuonna 2012 Suomalaisista vain n. 27 % kertoi uskovansa kristinuskon Jumalaan (Makkonen, 2013).

Evangelisluterilaisen kirkon nuorten toimintoihin kuuluu kristillinen kasvatus. Varkaudessa toimintaan (ILPO) on kuulunut yleensä n. 10 minuutin hartaus, johon ketään ei pakoteta. Toimintaan toivotetaan tervetulleeksi, vaikka ei kirkkoon kuuluisikaan tai ei jakaisi samoja arvoja. Keneltäkään ei kastetodistusta ovella pyydetä. Tärkeintä seu-

rakunnan nuorisotyössä on kohdata ihminen omana itsenään ja antaa hänen kehittyä ja oppia (Kirkkohallitus 2017b).

Nuorten viihtyvyyteen on panostettava. Samoin siihen, että toiminta houkuttelee nuoria paikalle ja osallistumaan. Konkreettisenä tuotoksena opinnäytetyöstäni syntyi kehittämissuunnitelma Varkauden seurakunnan nuorisotoimelle, joka pyrkii vastaamaan nuorten tarpeisiin, haluihin ja toimintojen houkuttelevuuden lisäämiseen. Kehittämissuunnitelma tulee sisältämään esityksiä ja malleja toiminnasta, joka vastaa sekä nuorten, että seurakunnan tavoitteita. Lisäksi tilaajallani oli toive pedagogiseen näkökulmaan suunnitelmassa. Pedagogisen näkökulman toteuttamiseksi suoritin kirjallisuuskatsauksen, jossa etsin tietoa nuorisotyöntekijän roolista erilaisissa tilanteissa ja erilaisista pedagogisista menetelmistä.

3 NUORISOTYÖNTEKIJÄN PEDAGOGINEN OSAAMINEN

Kirkon nuorisotyöntekijää ja hänen työtään ohjaavat neljä perusosaamisaluetta: hengellisen työn osaaminen, arvo-osaaminen, organisaatio ja kehittämisosaaminen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen ja pedagoginen osaaminen. Tässä osiossa syvennyin pedagogiseen osaamiseen. Pedagoginen osaaminen pitää sisällään tietotaitoa kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen suhteen, kasvun tukemista eri ikävaiheissa, ohjaamista ja kouluttamista, sekä sosiaalipedagogista osaamista. (Kirkkohallitus 2010, 2)

3.1 Kristillinen kasvatusta

Kristillinen kasvatusta ja kasteopetus tarkoittavat sitä, että työntekijä on tietoinen kristillisen kasvatuksen lähtökohdista, kasteopetuksen muodoista ja hengellisen kasvun tukemisesta. Ajankohtaisesti ajateltuna kuitenkin on oleellista miettiä myös, missä muodossa kasvatusta nuorille tuo. (Kirkkohallitus 2010, 3) Kasteopetuksen tarkoitus on, että lapsi oppii pienin askelin oman uskonnon arvoja ja kristittyinä elämistä. Kasteopetus tarkoittaa sitä, että kun lapsi kastetaan, hän saa lahjaksi Jumalan rak-

kauden ja syntien anteeksiantamuksen. Kristinuskossa tämä lahja on lapsen turvana läpi koko elämän, ja jotta siihen voi turvautua, täytyy lapsen olla siitä tietoinen. Siksi kasteessa vanhemmat ja kummit lupautuvat huolehtimaan seurakunnan kanssa lapsen kristillisestä kasvatuksesta kotona. Seurakunta tarjoaa siihen tukensa rukouksen, tapahtumien, kerhojen ja uskontokasvatuksen avulla. Kasteopetus jatkuu lapsuudesta nuoruuteen (Seurakuntien lapsityön keskus ry, 2017).

Hengellistä opetusta pyritään kirkon nuorisotyössä tekemään pääosin kasvatuksellisin keinoin. Kasvatukselle ei tarkkoja käsitteen määrittäjiä ole, mutta sille ominaisia piirteitä ovat päämääräsuuntautuneisuus, arvosidonnaisuus ja vuorovaikutuksellisuus. Näiden määritelmien valossa kasvatuksen keinoin toteutettu hengellinen opetus nuorisotyössä ei parhaimmillaan ole sitä, että nuorisotyöntekijä lukee nuorille raamattua. On siis pohdittava, kuinka se tehdään mielekkääksi nuorille, ilman että se tuntuu käännästyneeltä, vaan pikemminkin mahdollisuuksien tarjoamiselta. Kristinuskon arvoihin perustuva ja sen raameihin kuuluva, oikeiden oppien mukainen kasvatusta voidaan määritellä kristilliseksi kasvatukseksi. (Kallioranta 2013, 7-8)

Hartaus tarkoittaa hetkeä, jossa Jumalanpalveluksen tapaan hiljennytään Raamatun ja Rukouksen merkeissä. Toisin kuin Jumalanpalvelukset, hartauksilla ei ole selkeitä kaavoja, vaan sen osuudet voidaan toteuttaa eri keinoin, kuten näyttelemällä tai tarinan muodossa. Raamattuopetuksen tai hartautuokion ei tarvitse olla sitä, että luetaan suoraan Raamatun jae ja lauletaan laulu. Toiminnan ja konkreettisen tekemisen kautta opetukset ja kristillinen kasvatusta tulevat nuorille mieluisasti.

Esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat tehneet toiminnallisia malleja opinnäytetyönään Raamattuopetukseen liittyen. Luomiskertomuksen opetuksessa esimerkiksi käytettiin oman kuvan piirtämistä (Ihminen on luotu Jumalan kuvaksi), syntiinlankeemuksen opetuksessa taas nuoret saivat rakentaa huoneeseen muurin kaikesta irtaimistosta. Muuri kuvasi ihmisen erottamista Jumalasta. Näin asia tehdään mielekkääksi, mutta tiedostetaan samalla myös se, että ihmiset oppivat eri lailla. Pyritään käyttämään kaikkia aisteja hyväksi. (Lassila & Virta 2014, 40–42)

3.2 Kasvun tukeminen eri ikävaiheissa

Nuoret, tässä tapauksessa 15–18-vuotiaat, ovat vaiheessa, jossa he rakentavat ja muodostavat omaa identiteettiään. Identiteettiin liittyy henkilökohtaisia pohdintoja omasta itsestä, sekä sosiaalisia pohdintoja samankaltaisista ihmisistä ja kaveriporukoista. Identiteetin rakentaminen kestää halki koko elämän, mutta alkaa nuoruusiässä. Nuori alkaa määrittää tiettyjen sosiaalisten suhteiden, omien tavoitteiden ja tunnetilojen kautta sitä, kuka hän on. (Kiilakoski 2014, 76)

Identiteetin muodostaminen on haastavaa aikaa. Nuori pohtii omaa itseään, seksuaalisuuttaan, ulkonäköään ja millainen haluaa tai ei halua olla. Nuori muodostaa omia arvojaan ja suhdetta tulevaisuuteen, sekä irtaantuu vanhemmistaan. Nuorisotyöntekijän tehtävänä on tukea nuorta oman identiteetin muodostamisessa ja itsensä hyväksymisessä. (Kiilakoski, 2014, 63)

Nuoruuden identiteettimyrskyn keskellä oleellista identiteetin tukemisessa on muistaa se, että nuori on haavoittuvassa tilassa. Mielessä tapahtuu muutoksia, omat mielipiteet ja kokemukset seksuaalisuudesta ja sukupuolirooleista muuttuvat ja nuori hakee vielä omaa tietään. Epävarmuuksien keskellä pienetkin asiat saattavat vaurioittaa nuoren identiteetin rakentumista. (Pölönen 2013, 9)

Nuoruusvaiheessa tapahtuva identiteetin kehitys vaikuttaa suuresti yksilön hyvinvointiin, joten nuorisotyöntekijöiden on hyvä tiedostaa tämä kehitysvaihe ja tunnustella ilmapiiriä nuorten keskuudessa. Nuorten tehdessä valintoja, pieniä ja suuria, työntekijän on osattava rakentavasti kannustaa ja keskustella nuoren päämääristä ja haluista elämältä. (Huovila 2013, 56)

Puheenaiheet identiteettiin liittyvistä asioista ovat arkoja, mutta niiden käsittely nuorten kanssa on myös mahdollista. Esimerkiksi seksuaalisuus ja sukupuoliroolit ovat isossa osassa identiteetin rakentumista nuoruudessa. Seksuaalisuutta on hyvä lähteä käsittelemään sukupuolisensitiivisestä näkökulmasta. Sukupuolisensitiivisyydessä tiedostetaan erilaisia ennakko-odotuksia ja käsityksiä eri sukupuolirooleista ja ei pyritä vahvistamaan niitä. Sukupuolisensitiivisyys pyrkii antamaan tilaa nuorille kehittyä ja kasvaa sellaisena kuin on. Nuoria pyritään ohjaamaan unohtaen sukupuoliroolien asettamat odotukset ja kannustamaan nuoria tekemään itseään kiinnostavia va-

lintoja. On täysin hyväksyttävää, jos tyttö haluaakin opiskella ajoneuvoasentajaksi tai poika parturi-kampaajaksi. Kirkon näkemys sukupuolisensitiivisyydestä on myös avoin. Kirkko antaa myös tilaa ihmisille kehittyä sellaisiksi, kuin he ovat kehittymässä ja korostaa että jokainen ihminen on Jumalan luoma, ainutlaatuinen ja arvokas (Kirkkohallitus, 2017c)

Vaikka ohjaaja ei itse tekisi numeroa tällaisista asioista, voivat nuoret tulla kiusatuksi muiden nuorien toimesta tehdessään sukupuoliodotusten vastaisia valintoja elämässään. Nuorten tapaamisissa voi käsitellä näitä asioita esimerkiksi keskustelemalla tai toiminnallisesti teemana sukupuoliroolit. Kysytään nuorten mielipiteitä ja eroavaisuuksia naisten ja miesten väliltä ja millaisia rooleja eri sukupuolilla on. Tavoitteena keskustelulla tai tehtävällä on purkaa ennako-odotuksia ja käsityksiä. Lopputulemana myös laajentaa nuoren tietoisuutta siitä, että kaikki on hyväksyttävää, eikä valmiiksi asetettujen sukupuoliroolien tarvitse rajoittaa nuoren identiteettiä. (Punnonen 2014, 521–540)

Millaista ohjaustilannetta vain nuorisotyönohjaaja on pitämässä, tärkeintä on muistaa, miten nuorille asioista puhutaan niin, ettei heitä loukata. Keskusteluille täytyy luoda salliva ilmapiiri niin, että nuori kokee omien valintojensa olevan sallittavia. Muita vaikeita, identiteettiin liittyviä puheenaiheita voivat olla myös ulkonäköpaineet, erilaiset mielenkiinnon kohteet, kiusaaminen ja tulevaisuus.

3.3 Ohjaaminen ja kouluttaminen

Erityisesti rippikoulussa ja ohjaajakoulutuksessa nuorisotyöntekijän on osattava erottaa erilaisia oppimismenetelmiä ja käyttää niitä hyväksi. Koulutusten ja oppimistilanteiden suunnittelun on oltava sujuvaa ja johdonmukaista. Ohjaaminen vapaa-ajan toiminnoissa on taas eri luokkaansa ja ryhmänohjauksessa on osattava ottaa huomioon erilaisia asioita:

- Aloitus, motivointi
- Sopimukset (turvallisuus ja tavoitteet)
- Kysymykset (Mitä, miten, miksi?)

- Puitteet (tila, aikataulu yms.)
- Palaute (toimintatavan vahvistus ja muokkaus)

Kyseinen kaavio toimii missä tahansa ryhmän/yksilönohjauksessa. On osattava ottaa huomioon ryhmän sitouttaminen ja motivointi, sopia yhteisistä asioista ja tehdä toiminnalle erilaisia tavoitteita. Kasvatuksellisia tavoitteita on ylläpitää ja kehittää nuorten kehitysvaiheeseen sopivia taitoja, kehittää elämänhallintataitoja ja tukea moraalista kasvua ja identiteetin kehitystä. Sosiaalisia tavoitteita taas ovat sosiaalisten taitojen kehittäminen, suvaitsevaisuus, tunteiden hallinta ja itsesäättely, sääntöjen noudattaminen ja tasapuolisuus. Työntekijän on osattava suunnitella toiminta ja ohjautuokio tilojen ja aikataulun mukaisesti, sekä muistettava pitää vuorovaikutusta yllä. Palaute on erityisen tärkeää toiminnan kehittämiseksi, tai sen toimivuuden vahvistamiseksi. (Koulutuskeskus Sedu, 2017.)

Tällä kaaviolla on hyvä suunnitella uutta toimintaa ja myös arvioida jo olemassa olevaa toimintaa. Työntekijät voivat pohtia, täytyvätkö osa-alueet.

3.4 Sosiaalipedagoginen osaaminen

Sosiaalipedagoginen osaaminen käsittää osallistavan ja yhteisöllisen toiminnan, erityisen tuen tarpeiden tunnistamisen ja lastensuojelun toimintatapojen tuntemisen (Kirkkohallitus 2010, 3). Osallistava toiminta on yksi nuorisotyön painopisteistä. Työntekijän on osattava rakentaa toimintaa niin, että osallisuus toteutuu suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuorisolähtöisyys on nuorisotyössä oleellista, koska työtä tehdään nuoria varten. Osallisuus on tunne omasta tarpeellisuudesta ja kuuluudesta yhteisöön ja yhteiskuntaan. Osallisuutta tukevat esimerkiksi nuorten vaikuttajaryhmät (nuorisovaltuustot tms.), nuorten omat hankkeet ja aloitteet, sekä esimerkiksi oppilaskunnat. Myös erilaiset nuorten kuulemistilaisuudet ovat osallisuutta edistäviä. (Gretschel 2014, 250–262.)

Osallisuutta voi nuortenilloissa tai vastaavissa edistää esimerkiksi osallistamalla nuoret kahvinkeittoon tai uuden sohvan valintaan. Osallisuutta on myös, että nuoret saavat itse vaikuttaa siihen, millaista toiminta on. Osallisuuden tuominen jokapäiväiseen

nuorisotyöhön tuo nuorille tunteen, että he merkitsevät ja heidän mielipiteensä ovat tärkeitä.

Osallisuuden yksi muoto on vertaisohjaaminen. Vertainen tarkoittaa, että toisilleen vertaiset nuoret kuuluvat samanlaisiin sosiaalisiin ympäristöihin. Koska nuoret ovat kaikki kokeneet samat asiat. Esimerkiksi tanssiryhmän jäsenet ovat toisilleen vertaisia, koska he harrastavat lajia samassa ryhmässä ja puhuvat tanssin suhteen samaa kieltä keskenään. Tanssijan on helpompi puhua tanssista toisen tanssija, eli vertaisensa, kanssa, kuin esimerkiksi matematiikan opettajan kanssa. (Vantaan kaupungin nuorisopalvelut 2012, 1-2.)

Vertaisohjaamista kannattaa hyödyntää nuorisotyössä. Se luo turvallisuutta ilmapiiriin (samaa ikäluokkaa olevat ohjaajat), sekä tarjoaa ohjaajina toimiville nuorille arvokasta työkokemusta ja opettaa sitoutumista ja työelämätaitoja.

Yhteisöllisyys tarkoittaa sosiaalisten suhteiden verkostoa, joiden avustuksella yksilöt toteuttavat omia tavoitteitaan. Yhteisöllisyyden ytimessä on kuuluvuuden tunne johonkin ryhmään tai yhteisöön (Uimonen 2012, 11–13). Yhteisöllisessä toiminnassa pyritään siihen, että nuoret saavat kokemuksia yhteenkuuluvuudesta ja siitä, että he ovat osa jotakin. Yhteenkuuluvuuden tunnetta nuoret kuvailivatkin elämäniloa tuovana asiana (mainittu luku 6.3).

Yhteisöllisyyttä ja yhteisöllisyyden tunnetta korostava toiminta on sellaista, johon koko ryhmä osallistuu. Yhteisöllisyyttä voi syntyä jo siitä, että koko nuortenillan porukka maalaa yhdessä maalauksen tai ottaa hauskan ryhmäkuvan. Ilmapiiri on iloinen, kannustava ja rohkaiseva.

Erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen osana sosiaalipedagogisia taitoja on oleellinen. Avoimissa ryhmissäkin on usein nuoria, jotka jollain lailla poikkeavat joukosta. On tärkeää, että nuorisotyöntekijä tunnistaa nuoren tuen tarpeen havainnoimalla ympäristöään, mutta myös korostamatta sitä.

Lastensuojelun toimintatapojen tunteminen kytkeytyy siihen, että työntekijä on tietoinen lastensuojelun toimenpiteitä vaativista tilanteista. Työntekijä on velvoitettu teke-

mään lastensuojeluilmoitus tilanteen vaatiessa, joten tieto tällaisista tilanteista on välttämätön.

3.5 Nuorisotyöntekijän rooli

Nuorisotyöntekijällä on useita rooleja työssään, riippuen myös siitä, mitä työmuotoa ja pedagogista menetelmää sillä hetkellä toteutetaan.

Ensimmäisenä näkökulmana kirkon nuorisotyöntekijän roolista on fasilitaattori, eli mahdollistaja. Fasilitaattori-näkökulmaa on käytetty esimerkiksi Leppävaarassa toteutetun toimintaryhmä-mallin toteutuskokeilussa (Pelttola, Sulaoja 2000, 13–14). Nuorisotyöntekijän rooli mahdollistajana on toimintaryhmissä avattu seuraavilla termeillä:

- Mahdollistaja
- Käynnistäjä
- Myötävaikuttaja
- Näkökulmien esiin houkuttelija

Mahdollistaja innostaa ja luo ryhmään hyvää ilmapiiriä. Mahdollistaja antaa nuorille tilan olla päättämässä ja itse suunnittelemassa, mutta ohjaa kuitenkin toimintaa vinkkejä ja neuvoja antaen. Mahdollistajan tehtävä on rikkoa jäätä ryhmässä ja luoda hyvä ilmapiiri turvalliselle keskustelulle. Mahdollistaja tarjoaa nuorille resurssit ja mahdollisuuden. Osallistavassa toiminnassa mahdollistajan roolin ottaminen on tärkeää oikeanlaisen nuorten kuulemisen vuoksi. Jos nuorisotyöntekijä ottaa selkeän johtajan roolin, voi nuorten ääni jäädä himmeämmäksi. Silloin on myös riski, että nuorisotyöntekijä ohjaa nuorten keskustelua itse haluamaansa suuntaan, joka ei ole tarkoituksena.

Osallisuuteen liittyvä toinen rooli nuorisotyöntekijällä on portinvartijan rooli. Portinvartijana nuorisotyöntekijä on se nuorten oma aikuinen, jolla hyväksytetään ideat (esimerkiksi nuorten projekti). Hän myös ohjaa nuoria korjaamaan suunnitelmiaan niin, että ylemmät päättäjät (esimerkiksi Kirkkohallitus) voivat suunnitelman hyväksyä. Nuorisotyöntekijä-portinvartija seisoo nuorten ja päättäjien välillä, hoitaen nuorille vaikeat ja haastavat asiat. (Gretschel 2002, 59.)

Nuorisotyöntekijällä on myös rooli kasvattajana. Kasvattajan rooli näkyy nuorisotyössä läsnä ja mukana olemisena, rinnalla kulkijana ja tarpeen tullen tukemisena ja ohjaamisena. Nuorilla on selvästi aikuisen tarve elämään vähentyneen perheen yhteisen ajan vuoksi. Oulussa tehdyn tutkimuksen mukaan 23 % nuorista koki puutetta vanhemmuudesta. Nuorille on siis tärkeää, että on luotettava aikuinen jolle voi purkaa tuntojaan ja joka on läsnä. (Gretschel 2014, 247.)

Nuorisotyöntekijä toteuttaa kasvattajana pedagogisia osaamisalueitaan, kuten kristillistä kasvatusta ja kasvun tukemista.

3.6 Yhteenveto pedagogisista osaamisalueista

Perehdyin kirkon nuorisotyöntekijän pedagogisiin osaamisalueisiin. Hain niistä tietoa erilaisista lähteistä ja pyrin ideoimaan nykyaikaisia ja kiinnostavia tapoja toteuttaa niitä. On hyvä kyseenalaistaa vanhoja ja tuttuja menetelmiä esimerkiksi kristillisestä kasvatuksesta. Etsin uusia ideoita lähteistä ja mietiskelin itse nuoren näkökulmasta mielenkiintoisia aiheiden toteuttamiskeinoja. Yhteenvetona esimerkiksi hartaustuoki-oihin voi ottaa käyttöön uudenlaisia toiminnallisia kokeiluja ja käyttää nuorten aisteja opetuksessa.

Etsin lähteistä tietoa pedagogisten menetelmien toteutuksesta ja tutustuin siihen, miksi asioita on tärkeä ottaa huomioon. Kehittämisoppaaseeni tuli osuudet, joissa nuorisotyöntekijä pääsee pohtimaan omaa ohjaamista, ohjaamismenetelmiään, tapojaan keskustella nuorten kanssa ja myös sitä, miten vaikeammista asioista voi keskustella.

Näiden tietojen pohjalta muodostin kehittämisoppaaseen luvun, jossa nuorisotyöntekijät joutuvat arvioimaan ja pohtimaan työskentelytapojaan. Nuorisotyöntekijän on tärkeää huomata tiettyjä asioita ohjatessaan, kuten miten nuoria puhutellaan tai millaisia keskusteluja kannattaisi pyrkiä synnyttämään. Reflektoinnin lisäksi nuorisotyöntekijä voi myös kehitellä oppaan tietojen avulla uusia, moderneja kasvatustapojen menetelmiä.

5 TOTEUTUS

Kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus käsittää monia eri lähestymistapoja. Itse valitsin työpajatoiminnan, jotta se on nuorille mielekästä ja mukaansatempaavaa. Menetely antaa myös luotettavia ja tarkoin mietittyjä vastauksia, toisin kuin ensin pohtimani määrällinen kyselytutkimus. Kysely on mielestäni tähän tutkimukseen liian rajallinen, strukturoitu ja nuorille vähemmän mielekäs toimintamalli. Pohdin, että kyselyllä en varmaan saavuttaisi yhtä luotettavia ja henkilökohtaisia mielipiteitä. Vastaukset ja työpajojen tuotokset ovat konkreettisia ja tarkkaan mietittyjä juuri sen oman mielipiteen mukaan.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tarkkailtava kahden elementin täyttymistä, eli reliabiliteetin ja validiteetin. Reliabiliteetti tarkoittaa luotettavuutta, joka voidaan taata riittävällä aineistolla. Validiteetti taas tarkoittaa pätevyyttä ja sitä voidaan tarkastella sillä, onko tutkimuksen tekijä valinnut kohderyhmän hyvin, ovatko kysymykset oikeat ja tutkitaanko aineistoa oikein. (Inspirans oy 2017.)

Laadullisessa tutkimuksessa tarkoitus on pyrkiä ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa kerätään kokemuksiin ja näkemyksiin perustuvaa aineistoa. Tyypillisin laadullisen tutkimuksen muoto on haastattelu. Laadullisen tutkimuksen vahvuudet ovat siinä, että kysymyksille ei ole asetettu valmiita vastauksia, toisin kuin esimerkiksi määrällisessä kyselytutkimuksessa. Kyselytutkimuksessa aineiston määrä on ensisijainen. (Kustula, 2015.)

Käytin aineiston keruuseen työpaja-mallista toimintaa kahdella yläkoululla, sekä Varhaisen lukiolla. Työpajoihin osallistui 5 luokkaa, joista kaksi oli 8-luokkia, kaksi 9-luokkia ja yksi lukion 1-luokka. Työpajat toteutettiin koulu-aikaan, joten työpajan kesto määräytyi kunkin luokan oppitunnin kestosta riippuen. Työpaja kesti keskustelusta riippuen 25–45 minuuttia ja se alkoi keskusteluhetkellä. Työpajojen alkuperäinen suunnitelma löytyy liitteestä 2. Otin yhteyttä koulujen rehtoreihin sähköpostitse (viesti liitteessä 1) ja rehtorit välittivät viestin eteenpäin opettajille. Opettajat, jotka kiinnostuivat tutkimuksestani, ottivat minuun yhteyttä ja järjestivät omille oppitunneilleen mahdollisuuden työpajoihin.

Keskustelua käytiin syistä seurakunnan toimintaan osallistumiseen/osallistumattomuuteen, ennakkoluuloista ja käsityksiä. Suunnittelin keskustelun pohjalle seuraavia kysymyksiä:

Oletteko olleet mukana seurakunnan tarjoamassa toiminnassa?

Miksi olette/miksi ette? Mielipiteitä toiminnasta

Mitä käsityksiä teillä on seurakunnan toiminnasta? Vaikuttaako mukaan lähtemiseen?

Keskustelun jälkeen työpajat alkoivat pienryhmiin jaolla. Luokan koosta riippuen ryhmät olivat 3-4 henkilön kokoisia. Ryhmille jaettiin paperit, joille tuotokset tehtiin. Aikaraja oli 10-15min tehtävän suoritukseen

"Tuottakaa paperille malli ihannenuortenillasta.

Kirjoittakaa asiat siitä näkökulmasta, että jos itse osallistuisitte, millaista toiminnan pitää olla.

Kuvailkaa rakenne, toiminnot, kesto ajankohta

Miten toivoisitte hengellisyyden näkyvän, jos sen on pakko näkyä?"

Pienryhmät esittelivät tuotoksensa lopuksi.

Kuitenkin tilaajapalaverissani ilmeni, (jo kaikkien työpajojen jälkeen) että tilaajalla on toive suunnitelman näkökulmasta. Näkökulmaksi toivottiin elämäniloa ja sitä, mikä tuo sitä nuorille. Työpajoja oli enää yksi, joten päätin, että tämä lukion työpaja perehdytys elämäniloon ja siihen mistä nuoret sitä saavat. Lopulliseen suunnitelmaani yhdistelin nuorille elämäniloa tuovia asioita toiminnallisiin menetelmiin, joita keräsin myös.

Lisäksi tilaajallani oli toive pedagogiseen näkökulmaan suunnitelmassa. Pedagogisen näkökulman toteuttamiseksi suoritin kirjallisuuskatsauksen, jossa etsin tietoa nuorisotyöntekijän roolista erilaisissa tilanteissa ja erilaisista pedagogisista menetelmistä.

Kuvasin kaikkien ryhmien tuotokset ja tallensin ne tietokoneelle. Analysoin aineistoa kokoamalla kaikki pienryhmien tuotokset ja tutkimalla sieltä eniten esille nousevia

elementtejä. Monissa papereissa oli paljon samankaltaisia toivomuksia, joten yhteneväinen mielipide oli helppo saada.

Elämänilo-työpajan materiaalit kokosin samalla tyylillä: laitoin ajatuskartat rinnakkain ja etsin yhteneviä tai paljon esille nousevia näkökulmia.

6 TYÖPAJOJEN TULOKSET

6.1 Keskustelu

Työpajoihin osallistui kaiken kaikkiaan yhteensä 92 nuorta Varkaudesta. Päiviönsaaren koululla keskustelu seurakunnan nuorisotyön käsityksistä oli vähäistä. Kahdeksannella luokalla yksi oppilas sanoi mielipiteensä. Kysyin, mitä he luulevat, että seurakunnan nuorten toiminnassa tapahtuu, hän sanoi:

”Siellä Jeesustellaan. Se tarkoittaa, että höpötetään vaan koko ajan Jumalasta.”

Osa porukasta nyökytteli mukana, ja totesivat, että kyseinen ennakkoluulo vaikuttaa heidän haluunsa osallistua toimintaan. Yhdeksannen luokan tapaamisessa kukaan ei oikein halunnut omaa kommenttiaan sanoa.

Kuoppakankaan 8-luokka oli huomattavasti aktiivisempi ja ennakkoluulottomampi. Kyselin ennakkoluuloista ja odotuksista. Nuorista muutama oli käynyt rippikoulun vuoksi ILPO:ssa ja osa oli menossa. Nuorten ennako-odotuksissa oli biljardia, olemista, kahvia ja pelailua. Kukaan ei torjunut seurakunnan toimintaa liiallisen hengellisyiden peloissa. Sanoin myös nuorille, että illalla on jälleen ILPO ja monet aikoivat innoissaan mennä paikalle. Suurin osa nuorista oli kuitenkin tietoinen, mitä ILPOssa tapahtuu.

Keskusteluosuudet eivät antaneet sitä tietoa, jota tarvitsin. Tavoite ennakkokäsitysten keräämisestä jäi siis toteutumatta. Muutaman opiskelijan mielipidettä ei voi pitää luotettavana, koko ikäryhmän mielipiteenä, joten jouduin tässä asiassa turvautumaan kirjallisuuteen. On totta, että seurakunnan nuorisotyö ei kosketa kaikkia ja kaikki eivät koe sitä omakseen.

Monille nuorille uskontoon ja seurakuntaan liittyvät asiat ovat luotaantyöntäviä. Uskonto ei ole nuorille enää tärkeää asia. Kasvatuksessa alettiin 90-luvulla korostaa enemmän vapautta, kuin moraalista kasvatusta. Sen myötä, kun nuorille on annettu itse vapaus oppi oikeasta ja väärästä, uskonnot ja ideologiat, jotka ovat aikaisemmin kertoneet mikä on oikein ja mikä väärin, on unohdettu. Selkeitä ydinarvoja nuorilla ei enää samalla lailla ole. On olemassa uskonnollisia humanisteja, konservatiivisia ja isänmaallisia traditionalisteja ja yhteiskuntaa kriittisesti tarkastelevia individualisteja, mutta harva kuitenkin kokee kuuluvansa vain yhteen näistä. Arvot vaihtelevat tilannekohtaisesti ja oman elämäntilanteen mukaan. (Asumaa, Berg, Lautala 1999, 8-9.)

Arvomaailmojen lisäksi uskomisesta on tullut nykymaailmassa noloa. Kun yhä useampi nuori ei omaksu kristinuskon arvomaailmoja ja niitä ei enää opeteta kotoa asti, uskonnon tärkeys unohtuu. Ollaan niin kutsuttuja ”tapakristittyjä”, jotka kuuluvat kirkkoon mutteivat tunnusta uskontoaan ja Jumalaa. Jos ei omaksu aatteen arvoja, voi niistä puhuminen (esim. nuortenilloissa) kuulostaa tyrkyttävältä ja käännähtämiseltä. Chicagon yliopiston tutkimus vuodelta 2012 myös on osoittanut, että usko Jumalaan on vähentynyt koko maailmassa (Yle, 2012). Jos kristinuskon Jumala ei ole läsnä nuoren elämässä, on vaikea sopeutua seurakunnan toimintaan.

6.2 Työpajat

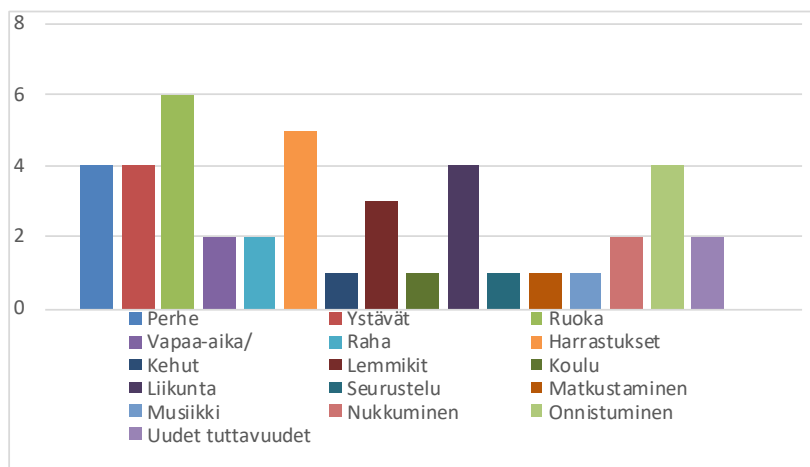
Työpajojen tuotokset löytyvät liitteestä 3. Päiviönsaaren koulun molemmista työpajoista esille nousi lähes joka tuotoksessa välipala, sekä kahvi ja limppari. Useissa myös korostettiin, että ruuan olisi hyvä olla ilmaista, samoin koko nuortenillan. Vaikka sanoin ryhmille, että miettikää mitä yhteistä ohjelmaa olisi kiva olla, nuoret kokivat yleisen oleskelun tärkeämpänä. Järjestetyn ohjelman sijaan tuotoksista nousi esiin esimerkiksi biljardi ja pingis. Yhdessä vastauksessa toivottiin ohjattua toimintaa/pelejä, mutta vastausta ei ollut tarkennettu. Kyseinen ryhmä ehdotti myös, että joka kerta olisi eri teema. Tilaan toivotaan paljon sohvia ja musiikkia, sekä oleskelutilaa. Yksittäisinä toivomuksina esiin nousi myös Playstation-konsoli, sekä elokuvien katselua.

Kuoppakankaan 8. luokka kirjoitti ohjelmakeskeisempää sisältöä, kuin Päiviönsaarelaiset. Vaikka heidänkin vastauksissaan esillä oli paljon biljardia ja pingistä, oli myös monipuolisempia vastauksia. Monilla oli selkeät toiveet ympäristön suhteen ja jälleen toivottiin säkkituoleja, isoja sohvia ja kunnollisia musiikintoistolaitteita. Listoilla oli myös vähän turhan suureellisia toivomuksia, kuten uima-allasta ja ”hyppymonttua” (vaahtomuovikuutioilla täytetty allas, johon voi hyppiä ponnahduslaudalta). Jälkimmäinen toive on ehkä mahdollista toteuttaa retkimuotoisesti, Varkaudessa Repokankaan koululla on kyseinen hyppymonttu ja retki sinne olisivat varmaan sovittavissa. Useat pienryhmät toivoivat retkiä mm. Linnanmäen huvipuistoon, Kasurilan laskettelukeskukseen ja ulkomaille. Ryhmältä ei papereihin tullut toiveita ohjatusta ohjelmasta retkien lisäksi. Toivottiin syöntiä ja vapaata oleilua. Oli myös mainintoja, että olisi kiva jos saisi lähteä milloin haluaa ja ettei olisi mitään pakollista. Kysyin työpajojen lopuksi, että jos olisi ohjattua ohjelmaa, mitä se olisi. Nuoret sanoivat vain, että ”jotain hauskaa”. Kuitenkaan selkeää selitystä hauskalle en saanut.

6.3 Elämänilo-työpaja

Lukiolla pidin työpajan yhdelle 1-luokalle. Työpajassa nuoret tekivät ryhmissä ajatuskartan siitä, mitkä asiat aiheuttavat heissä mielihyvää ja elämäniloa. Tunnin lopuksi keskustelimme vielä heidän toiveistaan toiminnan suhteen. Ryhmiä oli kuusi.

Kuvio 1. Nuorten elämänilo

Ensimmäisessä kaaviossa oli asioita, joita nousi esiin iloa tuottavista asioista. Onnistumisen tunne liittyi monilla ryhmillä liikuntaan tai kouluun ja se teki heidät iloisiksi. Harrastukset tärkeiksi koki viisi pienryhmää kuudesta. Onnistumisen ilon myötä nousi esiin myös tunne pätevyydestä. Perusasiat, kuten ruoka, uni ja liikunta myös kytkeytyivät stressin poistoon, omiin energiatasoihin ja mielihyvään. Yhdessä ryhmässä kehumisen aiheuttama itsevarmuus ja perheiden tuoma tunne tärkeydestä nousi esiin. Ystävyydessä tärkeintä oli kuulluksi tuleminen, hyvä mieli, yhdessä tekeminen, yhteenkuuluvuuden tunne (samoin perheissä) ja luottamus. Ryhmät, jotka mainitsivat uudet tuttavuudet, kokivat myös uudet kokemukset tärkeiksi. Liikunta ja harrastukset olivat myös nuorille tärkeitä.

Selkeästi ylimmiksi nousivat ruoka, harrastukset, liikunta, perhe, ystävät ja onnistumisen tunteet. Ne syyt, miksi nämä tuovat nuorille hyvää mieltä, kiteytyivät onnistumisen tunteisiin, energiaan, yhdessäolon tunteeseen ja luottamukseen. Samoja asioita on noussut päällimmäisiksi Nuorten paneeli 2011-teoksessa. Nuoret kokivat tärkeiksi eniten esimerkiksi juuri läheiset, onnistumiset, vapauden ja ystävät. Teoksessa korostetaan esimerkiksi onnistumisen tunteiden olevan tärkeitä nuorten hyvinvoinnille, ja mahdollisuus tuohon tunteeseen tulisi tarjota. Perheet tuovat turvaa. (Allianssi 2011, 25.)

Lukiolla toiveet toiminnallisista menetelmistä käytiin läpi niin, että kun tuli idea, muut viittasivat jos olivat samaa mieltä. Ensimmäiseksi, ei niinkään ehdotukseksi, nousi että nimi ei pitäisi olla nuortenilta. Nimen tulisi kuulemma olla houkuttelevampi, jotta nuoret osallistuisivat. Kaikki olivat samaa mieltä asiasta. Luokan 20 henkilöstä 12 olivat sitä mieltä, että ruoka on tärkeää. Toiminnan spesifiointi ei ollut kuulemma oleellista, vaikka ehdotuksia esimerkiksi karaokepeleistä ja jätti-Twisteristä tulikin. Oleellista kuulemma olisi, että ohjelma olisi kiinnostavaa. Joukkuepelit/tietovisat olivat lähes kaikkien mieleen. Kuitenkin aiheiden tulisi olla kiinnostavia ja ehdotettiin myös, että vertausohjauksella saisi nuoret kiinnostumaan yhteisestä ohjelmasta enemmän kuin yleisestä olemisesta. Leffailtaa herkuilla kannatti myös puolet luokasta.

6.4 Yhteenveto työpajoista

Nuorten ehdotuksista on vaikea rakentaa nuorille mieleistä ohjattua toimintaa, kun ehdotuksia siihen ei kauheasti ollut. Vastaukset kuitenkin kielivät siitä, että nuorille on tärkeää se yhteinen vapaa-aika ja välipala. Kehittämissuunnitelmaa työstäessäni otin siis huomioon nuorten tarpeen vapaa-ajalle ja yleiselle oleskelulle. Kuitenkin ohjattuun toimintaan on hyvä kokeilla uusia muotoja. Nuoret kokivat saavansa iloa onnistumisista ja yhteenkuuluvuuden tunteesta: näitä kokemuksia voi lisätä onnistuneella toiminnalla. Toiveita oli myös retkistä esimerkiksi huvipuistoihin ja laskettelemaan.

Suurimpaan suosioon siis toiminnasta nousi yleinen oleminen ja ruoka, pienillä lisäyksillä, kuten musiikilla ja pelimahdollisuuksilla. Yläasteiden ehdotukset ohjatusta ohjelmasta tiivistyivät kommenttiin ”jotain kivaa” ja lukiolaisten mielestä sen täytyy olla jotain kiinnostavaa pelailua. Esimerkiksi ILPOissa on pidetty paljon tietovisoja silloin tällöin ja on ollut myös vapaaehtoista pelailua tarjolla. Suurin ongelma omalla kokemuksellani on kuitenkin, että vaikein osuus on saada nuoret innostumaan pelailusta ja osallistumaan siihen. Jos nuoret tulevat mukaan, on yhdessä tekeminen kuitenkin ollut mieluista. Kuulemma hyvät palkinnot toimisivat houkuttimina. Oma ajatukseni oli, että jos ohjatun ohjelman pituus olisi joka illassa sama ja nuoret ideoisivat toiminnan itse suunnitteluillassa, he myös osallistuisivat toimintaan.

ILPOssa olen havainnoinut, että monesti ”odotellaan” sopivaa kohtaa pitää hartaus tai ohjelmanumero. Joka ILPOssa ohjelmaa ei ole, joten nuori ei edes ole tietoinen ohjelmanumeroista toiminnassa. Nuoret eivät ole valmistautuneet ohjelmaan ja heillä on oletus, että heillä on aikaa oleskella ja pelata biljardia. Tällöin osallistuminen ei ole nuoria houkuttanut. Jos nuorille olisi joka (tulevassa) nuortenillassa sama aikataulu ja rakenne, nuoret tietäisivät milloin toiminta alkaa. Kun miettii itsensä nuoren asemaan, on tärkeää, että nuori tietää mitä tapahtuu ja milloin. Toimintaan on matalampi kynnyss silloin lähteä. Yllätykset ja arvoitukset eivät houkuttele, kun nuori ei tiedä mihin ryhtyy. Nuorella on turvallisempi olo, kun hän tietää mihin on lähdössä ja mitä illalla tapahtuu.

Kuinka sitten yhdistää elämäniloa tuovat asiat toimintaan? Ja kuinka nuoret saadaan houkuteltua yhteisiin toimintahetkiin, jotta ilo yhdessä tekemisestä toteutuisi?

Elämänilo-kartoista ja Nuorten paneeli 2011- tutkimuksesta molemmista nousi esiin onnistumisen tunne vahvana. Onnistumisen tunne tuo ensimmäisenä mieleen jonkun asian suorittamisen onnistuneesti, voittamisen, tai ryhmään kuulumisen. Nuoret nauttivatkin elämänilo-aiheeseen myös yhteenkuuluvuuden tunteen. Onnistumisen kokemusten yhdistäminen yhteenkuuluvuuden tunteeseen avaa monia vaihtoehtoja: joukkuepelit, leikkimieliset olympialaiset, tietovisat ja kilpailut.

Yksi suuri kynnykskysymys on se, miten nuoret saadaan sitoutettua toimintaan. Koska nuorisotyö on vapaaehtoista nuorille, sitoutuminen täytyy tapahtua niin, että nuori haluaa toiminnasta itselleen rutiinin. On mietittävä siltä kannalta, mikä itsestä tuntuu mielekkäimmältä tekemiseltä. Harvoin muiden ihmisten suunnittelemat, valmiiksi asetellut tehtävät ovat mielekkäitä. Mukavinta on päästä tekemään itse alusta asti, jotta toiminta on itseä kiinnostavaa ja omannäköistä. Tämä pätee myös nuorisotyössä. Osallisuuden kautta nuoret saavat itse suunnitella ohjelmaa, toteuttaa sitä ja osallistua siihen. Kun toiminta on nuorisolähtöistä, nuorten itse tekemää ja näin ollen mielekästä, siihen osallistuminen ja sitoutuminen (tekijänä tai osallistujana) on paljon mielekkäämpää (MLL 2008, 6).

Yksi nuorten sitouttamiseen vaikuttava tekijä on ohjaavan aikuisen sitoutuminen ja sen tuomat vaikutukset. Kun ohjaaja on sitoutunut toimintaan, nuorille on tunne turvallisuudesta, kuulluksi tulemisesta, sekä jatkuvuudesta (MLL 2008, 9).

Nuorten sitouttamisesta toimintaan ei löydy kauheasti lähteitä, jos niitä yrittää etsiä. On muistettava, että nuorisotyö on vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja siksi nuoria ei voida pakottaa toimintaan. Siksi on mietittävä, miten toiminta olisi sellaista, että nuoret haluavat tulla?

Pohdintaan on lähdettävä ruohonjuuritasolta ja mietittävä nuoren näkökulmasta seuraavaa kysymystä: ”Miksi osallistua toimintaan?”

Jotta toimintaan haluaa osallistua säännöllisesti, sen on oltava mielekästä. Mielekkyyttä ei tee vain mukava toiminta, vaan siihen vaikuttavat muutkin asiat. Nuorisotyön

tarkoituksena on tuoda mielekkyyttä elämään, se on säännöllistä ja pitkäjänteistä (Allianssi 2017, 2-4).

Kun toiminta on säännöllistä ja jatkuvaa, nuoren on helpompi sitoutua. Jos toimintaa on vain kerran kuussa, nuorten sitoutuminen toimintaan on vaikeampaa. Kun toimintaa on viikoittain, se saadaan helpommin juurrutettua nuoren viikkorutiineihin. Toiminnasta tulee nuorelle rutiini. Olen havainnoinut ILPOssa, että jotkut nuoret tulevat ILPOOn ennen soittotunteja tai harrastuksia. Se on ollut helppo pysähdyspaikka ja voi luottaa, että se on siellä joka torstai. Nuori sitoutuu toimintaan rutiinin kautta.

7 KEHITTÄMISOPAS VARKAUDEN SEURAKUNNAN NUORISOTOIMELLE

Kehittämisoppaan sisältö on jakautunut kolmeen suurempaan kokonaisuuteen. Ensimmäiset luvut käsittelevät nuortenillan tarkoitusta, rakennetta ja sisältöä. Koko kehittämisoppaan läpi puhun nuortenilta-termistä, mutta tarkoituksena on, että nuortenillan ohjeistuksia voi soveltaa ja käyttää myös muihin toimintamuotoihin, esimerkiksi leiritoimintaan. Alkuun olen kuvaillut myös kehittämissuunnitelman tarpeita.

Nuorteniltoja koskevat luvut on jaettu neljään pääotsikkoon:

- Nuortenillat
 - Luku käsittelee sitä, mitä nuortenilta on perinteisesti pitänyt sisällään: toimintaa liittyen mahdollisesti johonkin kristillisesti ajankohtaiseen teemaan, kahvia ja välipalaa, sekä hartaushetken.
- Nuortenillan rakenne
 - Tähän lukuun olen kuvaillut, millainen rakenne nuortenillalla olisi hyvä olla. Rakenteen olen muotoillut itse nuorten tarpeiden mukaan ja heitä havainnoiden. Nuorten toiveet toiminnasta olivat vahvasti vapaa-aikaa painottavia, joten otin esimerkiksi sen huomioon rakennetta suunnitlessani (vapaa-ajan määrä). Elämäniloa käsittelevässä työpajassa esiin nousseet onnistumisen tunteet ja yhteenkuuluvuuden tunteet ja niiden mahdollistaminen tapahtuu ohjatulla, tavoitteellisella ohjelmalla. Joten

myös ohjattua ohjelmaa on rakenteessa. Myös nuorille tärkeäksi osoittautunut kahvit ja välipala on otettu huomioon. Loppuun tulee vielä kristillisten oppien mukainen hartaushetki.

- Nuortenillan sisältö
 - Nuorten illan sisältöä koskevassa luvussa käsitellään sitä, miten toiminnan muodolla ei ole niin suurta merkitystä, kuin sillä mitä tavoitteita toiminnalla on. Toiminnan muodon täytyy vain olla eettisesti korrektia ja nuorisolähtöistä. Toiminnan tavoitteiden tarkastelussa olen ottanut huomioon seuraavat tarkkailtavat seikat: osallistaminen esimerkiksi nuorten kuulemisella ja vertaisohjaajatoiminnalla, kasvatukselliset tavoitteet toiminnassa ja elämäniloa tuovien kokemusten mahdollistaminen nuorille.
- Nuorten sitouttaminen toimintaan

Seuraavassa oppaan osiossa käsitellään nuorisotyöntekijän pedagogisia osaamisalueita sekä kirkon näkökulmasta, että nuorisotyön funktioiden (luku 2.1) kannalta. Osion tarkoitus on koko seurakunnan nuorisotoimen toiminnan ja myös jokaisen työntekijän oman toiminnan kriittinen tarkastelu ja arviointi. Nuorisotyön perusfunktioiden kannalta tarkastellaan toimintaa seurakunnassa kokonaisuutena ja mietitään, mihin funktioihin Varkauden seurakunnan nuorisotoimi on keskittynyt. Tämän on tarkoitus tuoda selkeästi tietoisuuteen ja palauttaa mieleen nuorisotyön tarkoitus ja mahdollisuudet.

Kirkon nuorisotyöntekijän pedagogisen osaamisen osiossa käsitellään nuorisotyöntekijän oman toiminnan tarkastelua. Muotoilin kysymyksiä, joiden avulla nuorisotyöntekijä voi miettiä omaa toimintaansa ja sitä, vastaako oma tekeminen pedagogisia ohjeistuksia. Osioon kuuluu myös kartta nuorisotyöntekijän rooleista seurakunnan nuorisotyössä.

Viimeisessä osiossa on itse toimintasuunnitelma oppaan perusteella. Toimintasuunnitelma on vaiheittain etenevä selostus siitä, miten Varkauden seurakunnan nuorisotyöntekijän voivat yhdessä arvioida toimintaansa ja suunnitella uutta, oppaan ohjeistuksiin perustuvaa toimintaa.

8 ARVIOINTI

8.1 Luotettavuuden tarkastelu

Työpajamenetelmä ei täyttänyt tavoitteitani kokonaan. Keskusteluosuus ei sujunut ja en saanut nuorilta selkeitä mielipiteitä seurakunnasta. Suunnitteluvaiheessa olisi pitänyt ottaa huomioon ikäryhmän kasvun vaihe ja esimerkiksi ryhmäpaine: omaa mielipidettä ei välttämättä uskalleta sanoa. Parempi menetelmä tähän olisi ollut esimerkiksi jokaiselle henkilökohtainen kaavake, johon täytetään omat mielipiteet ja käsitykset seurakunnasta. Nuorten asenteista seurakuntaa kohtaan löytyy kyllä tutkimustietoa ja esimerkiksi opinnäytetöitä, mutta tavoitteeni Varkauden nuorten mielipiteistä ei täyttynyt. Aineistoa voi kuitenkin pitää luotettavana, koska toimintamalleja käsitteleviin työpajoihin osallistui 92 nuorta. Elämänilo-aiheeseen olisi kuitenkin voinut ottaa toisenkin luokan, jotta ajatuskarttoja elämäniloa tuovista asioista olisi saatu enemmän. Mielestäni kuitenkin vastauksista sai hyvän yleiskuvan elämäniloa tuovista asioista.

Kysymysten asettelu olisi myös voinut olla toisenlainen. Huomasin johdattavani keskustelua välillä siihen suuntaan, millaisia vastauksia halusin saada. Huomasin tämän jossain vaiheessa yrittäessäni saada keskustelua. Keskustelun puutteen vuoksi kuitenkin vastausten kriittinen arviointi ei tullut tarpeelliseksi tästä näkökulmasta. Jos keskustelua olisi syntynyt enemmän, olisin joutunut pohtimaan tarkasti mitä kommentteja voin ottaa huomioon. Keskusteluja ei kuitenkaan voinut käyttää niiden vähäisyyden vuoksi. Ajanpuutteen vuoksi en lukiolaisten kanssa ottanut puheeksi seurakunnan toimintaan liittyvistä käsityksistä ja odotuksista. Heiltä olisin voinut keskustelua jo saada paremmin.

Itse työpajat olisi voinut toteuttaa toisin. Menetelmä oli hyvin yksinkertainen ja pienryhmät kyllä pohtivat ja tuottivat halujaan paperille. Luulen, että työpajan käytännön asioiden muuttaminen ei olisi vaikuttanut saamaani tulokseen. Nuoret eivät osanneet määrittää haluamiaan toimintamuotoja vaan vapaa-aika koettiin tärkeänä. Olen siis itse työpajan tuloksiin tyytyväinen ja se antoi arvokasta tietoa siitä, mitä nuoret pitä-

vät nykyään tärkeänä. Toisaalta yksinkertaisuus ja ruutupaperi-tuotos oli nuorille helppo ymmärtää ja ohjeistukseni pyrin pitämään selkeänä ja ymmärrettävänä.

Elämänilo-työpaja oli kaikista antoisin kokemus tämän prosessin aikana. Nuoret tekivät upeita ajatuskarttoja asioista, jotka tuottavat heille iloa ja mielenkiintoa. Tuotokset olivat todella hyödyllisiä toiminnan suunnittelussa. Tässä koin onnistuneeni hyvin. Myös lukiolaiset kertoivat omia näkemyksiään toiminnallisista menetelmistä.

8.2 Tuotos ja sen sovellettavuus

Tuotoksena syntyi kehittämisopas ja sen osana kehittämissuunnitelma toiminnalle. Tuotoksen ulkoasu on mielestäni miellyttävä ja sitä on kiva lukea. Halusin panostaa siihen, että nuorisotyöntekijöiden ja muun henkilökunnan on helppo ja houkutteleva tarttua oppaaseen.

Oppaassa käytin erillisiä, vaaleansinisiä tekstilaatikoita, joiden sisällä on vinkkejä tai esimerkkejä. Tällaiset osat ovat silmiinpistäviä ja mielenkiintoisia. Mielestäni konkreettinen mielikuva oppaassa olevista osa-alueista tekee sen miellyttäväksi ja mielenkiintoiseksi. Esimerkeissä on kuvitteellisia tilanteita nuorisotoiminnasta liittyen kyseessä olevaan lukuun. Käytin myös esimerkiksi nuortenillan rakennetta kuvaamaan kaavion. Tällaiset ulkonäköön ja oppaan miellyttävyyteen liittyvät seikat ovat mielestäni ensisijaisen tärkeitä ja olen erittäin tyytyväinen tähän osa-alueeseen oppaassa.

Oppaassa on myös mainittu, että vaikka läpi oppaan puhun nuorteniltojen kehittämisestä ja suunnittelusta, ohjeita voi soveltaa myös muihin toimintamuotoihin. Esimerkiksi nuorten vapaa-ajan leireillä voi soveltaa nuortenillan rakennetta niin, että muo- vaa leiripäivän rakenteen samoilla suhteilla. Samalla lailla eri toimintamuotoihin voi ja kannattaakin käyttää osallistavia vertaisohjaamis- ja nuorten kuulemismenetelmiä. Lopussa olevaa suunnitelmaa on helppo käyttää muissakin nuorisotyön työpaikoissa työntekijöiden toiminnan arvioinnissa.

8.3 Arviointi SWOT-analyysin avulla

Kokonaisuuden arvioinnin työkaluna käytin SWOT-analyysia. Analysoin onnistumistani yksin. Kirjaimet analyysin nimessä tulevat sanoista vahvuudet (strengths), heikkoudet (weaknesses), Mahdollisuudet (opportunities) ja uhat (threats). SWOT-analyysi, eli nelikenttäanalyysi on yleensä käytössä organisaatioiden ja yritysten toiminnan tarkkailussa. Se on yksinkertainen analysointimenetelmä. Nelikenttäanalysoinnissa analysoidaan positiivisia ja negatiivisia osioita, (vahvuudet ja mahdollisuudet/heikkoudet ja uhat) sekä ulkoisia ja sisäisiä osioita (Mahdollisuudet ja uhat/heikkoudet ja vahvuudet). (Suomen riskienhallintayhdistys ry, 2017.)

Käytin SWOT-analyysia opinnäytetyöni tuotoksen kokonaisuuden arvioinnissa ja arvioinnin yhteenvetona.

Taulukko 2. SWOT-analyysi opinnäytetyön tuotoksesta.

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> • Houkutteleva ja kiva ulkoasu • Looginen otsikointi ja sisällysluettelo • Toiminnan ja pedagogisten menetelmien kehitys • Konkreettiset esimerkit • Konkreettisuus oppaassa: esim. on arvioinnin työkalut työntekijöille, oppaan toimeenpano-opas. • Perustelut, esim. aikataulutuksessa, toiminnallisissa menetelmissä yms. • On yhdistetty teoreettista taustatietoa lähteistä ja omaa ideointia • Helppo soveltaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei varasuunnitelmia tai riskikartoitusta • Ei pedagogisia toimintamenetelmiä ongelmanuorten tilanteisiin • Teoriat perustuvat yksittäisiin lähteisiin (esim. pedagoginen osaaminen olisi voinut olla laajempi kokonaisuus) • Työpajoista ei tullut nuorten tarpeita vastaavia, suoria toimintaideoita

Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> • Varkauden seurakunnan nuorisotyön tason kehittyminen (Arvioinnin työkalu) • Osallisuuden ja nuorisolähtöisyyden lisääntyminen (Vertaisohjaaminen, nuorten kuuleminen) <ul style="list-style-type: none"> ➔ Syntyy nuorten näköistä, mielekästä toimintaa. ➔ Tapahtuu uuden (oppaan avulla kehitetyn) kehitetyn toiminnan suosion kasvu ja vakiintuminen. ➔ Pitkällä aikavälillä syrjäytymisen ehkäisy ja mielekäs, kiinnostava toiminta, joka tuo nuorille onnistumisen ja yhteenkuuluvuuden kokemuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuoret eivät kiinnostu toimintaan vaikutamisesta tai osallistumisesta • Toiminta ei ole nuorten näköistä • Nuoret eivät sitoudu toimintaan • Ohjattu toiminta ei innosta. • Nuorisotyöntekijät eivät käytä arvioinnin työkalua oman työnsä kehittämiseksi/uusia menetelmiä ei haluta kokeilla (muutosvastarinta) <ul style="list-style-type: none"> ➔ Kehitystä ei tapahdu

Oppaassa on mielestäni paljon vahvuuksia. Oppaani sisältää tasapuolisesti toimintaa ja sen kehittämiseen liittyvää opastusta, sekä myös nuorisotyöntekijöiden reflektointiin liittyvää pedagogisen osaamisen informaatiota. Olen tyytyväinen siihen, että panostin pedagogisiin seikkoihin ja sain oppaaseen selkeän ja pohdintoja herättävän työkalun nuorisotyöntekijöille. Koen, että oman työn arviointi on tärkeää siinä, miten hyvin nuorisotyö toimii nuorten näkökulmasta. Se, että nuorisotyöntekijät arvioivat omaa toimintaansa ei ole itsestään selvää ja oppaassa olevat arviotavat osa-alueet onnistuivat tuotokseen mielestäni selkeästi ja kattavasti.

Olen erityisen tyytyväinen näihin kahteen osa-alueeseen, mutta koen oppaan onnistuneen kokonaisuutenakin hyvin. Olisin halunnut panostaa myös markkinoinnin menetelmiin ja niiden kehittämiseen tarkemmin, mutta koin, että johonkin raja täytyy vetää. Varkauden seurakunnalla on kuitenkin käytössä sosiaalisen median kanavista Facebook ja Instagram ja niiden käyttäminen on aktiivista.

Tuotos on tehty Varkauden seurakunnan nuorisotoimelle, mutta sitä on helppo soveltaa myös muille seurakunnille ja myös esimerkiksi kunnan nuorisopalveluille. Vaikka esimerkiksi pedagogisen osaamisen osa-alueista puhutaan juuri kirkon nuorisotyöntekijän osa-alueina, ne ovat sovellettavissa myös muille nuorisotyötä tekeville tahoilta. Sosiaalipedagogiikka, kasvun ja kehityksen tukeminen ja ohjaaminen ovat osa-alueita, joita muutkin nuorisotyötä tekevät tahot hyödyntävät.

Oppaassa käytin erillisiä, vaaleansinisiä tekstilaatikoita, joiden sisällä on vinkkejä tai esimerkkejä. Tällaiset osat ovat silmiinpistäviä ja mielenkiintoisia. Mielestäni konkreettinen mielikuva oppaassa olevista osa-alueista tekee sen miellyttäväksi ja mielenkiintoiseksi. Esimerkeissä on kuvitteellisia tilanteita nuorisotoiminnasta liittyen kyseessä olevaan lukuun. Käytin myös esimerkiksi nuortenillan rakennetta kuvaamaan kaavion. Tällaiset ulkonäköön ja oppaan miellyttävyyteen liittyvät seikat ovat mielestäni ensisijaisen tärkeitä ja olen erittäin tyytyväinen tähän osa-alueeseen oppaassa

Pyrin aina selittämään ja perustelemaan, miksi joitain asioita kannattaisi tehdä. Esimerkiksi nuortenillan aikataulutuksen kohdalla minulla ei ollut mitään lähteistä saatua, valmista mallia hyvästä aikataulusta. Siksi perustelin esimerkiksi vapaa-ajan määrän sillä, miten paljon halu vapaa-aikaan nousi esiin pitämässäni työpajoissa. Olen tyytyväinen omaan ideointiini ja tietoperustan soveltamiseen omalla ajattelulla (Pedagogisen osaamisen arvioinnin työkalu).

Heikkouksia tuotoksessa on myös. En ole tehnyt ohjeistusta varasuunnitelmaan tai arvioinut toiminnan epäonnistumisen riskejä tai niiden välttämistä. Kun näitä osa-alueita ei ole tehty, voi toiminnan kehittämisestä ja soveltamisesta helposti luopua, jos kaikki ei heti toimikaan.

Rajasin myös pedagogiset menetelmät ja niiden arvoinnit perusnuorisotyön näkökulmaan ja ongelmanuorten ja erityistukea tarvitsevien nuorten kohtaamisen näkökulma jäi tuotoksessa pieneksi. En kuitenkaan halunnut, että opinnäytetyöni tuotos lähtee liian laajalle alueelle ja johonkin oli tässäkin alueessa pakko rajata.

Kun tarkastellaan nuorisotyön perusfunktioita ja kirkon nuorisotyöntekijän pedagogisia osaamisvaatimuksia, olen käyttänyt vain yksiä lähteitä. Lähteet ovat niihin olleet mielestäni luotettavat (Kirkkohallitus ja Nuorisotutkimusverkoston tutkija Juha Niemisen artikkeli), olisin saanut niihin lisää näkökulmia, jos olisin tutustunut muiden lähteiden näkemyksiin. Esimerkiksi nuorisotyön perusfunktioille olisi löytynyt kenties enemmän määritelmiä ja erilaisia ulottuvuuksia. Pedagogiseen osaamiseen olisi voinut myös löytyä lisää osa-alueita ja myös muiden nuorisotyön tahojen (ei vain kirkon) näkemyksiä. Mielestäni kuitenkin nämä, joita käytin, olivat yksinkertaisesti ja lyhyesti

jaoteltuja kokonaisuuksia. Niitä on helppo arvioida ja pohtia, kun asia pysyy selkeänä.

Työpajojen niukka aineisto toiminnallisen ja ohjatun toiminnan suhteen oli sinänsä huono asia. Kuitenkin sain järkevää tutkimustietoa siitä, että nuorille vapaa-aika on tärkeää ja oleellista ei ole se, mitä tehdään. Kunhan se on siinä hetkessä kivaa ja yhdessä suunniteltua. Joten välttämättä tämä heikko kohta ei ollut huono asia. Opin ainakin, että aina ei saa haluamiaan vastauksia, vaikka kuinka yrittää.

Suurimpia mahdollisuuksia oppaan käyttöön otossa ovat nuorisotyöntekijöiden oman työn arviointi ja sitä kautta kehittäminen, sekä toiminnan muodostuminen nuorten näköiseksi osallisuuden kautta. Tämä ihana ja mielekäs lopputulos olisi hyvä, mutta on myös muistettava, että riskejäkin on. On mahdollista, etteivät nuoret halua osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, jolloin toiminnasta ei saada nuorisolähtöistä. Sitouttaminen vapaaehtoiseen vapaa-ajan toimintaan on vaikeaa ja se on yksi riski uuden toiminnan kehittämisessä. Uudelle toiminnalle voi myös olla haastavaa löytää paikkaansa ja osallistujia. Suurimmat riskit kuitenkin piilevät siinä, ettei kehittämis ehdotuksia oppaasta oteta edes käyttöön, johtuen työntekijöiden mahdollisesta muutos/kokeiluvastarinnasta tai haluttomuudesta arvioida omaa työtään. On siis mahdollista, ettei opasta ja suunnitelmaa oteta käyttöön lainkaan.

8.4 Tilaaja ja ammattiala

Tilaajan näkökulmasta ajatellen työ on vastannut tarpeisiin. Sen antamat valmiudet mahdollistavat sen, että nuorille saadaan mielekästä ja monipuolista toimintaa, sekä laadukasta ja päämäärätietoista ohjausta. Opinnäytetyö ja sen tuotos ovat ajatuksia herättäviä ja saavat työntekijät toivottavasti pohtimaan omaa ohjaamistaan ja työskentelytapojaan kriittisesti.

Tuotoksen käyttöönotto mahdollistaisi kokonaan uudenlaisen tavan tehdä laadukasta nuorisotyötä Varkaudessa. Se ei välttämättä tuo mitään uusia toimintamuotoja (jos

tilaaja ei niitä itse halua kehittää), vaan pikemminkin uusia elementtejä nuorten toiminnan parantamiseksi. Kokonaisuus on selkeä ja onnistunut. Vaikka tuotos ei takaa suuria nousuja kävijämääriin tai täydellistä onnistumista, mahdollistaa se uusien menetelmien kokeilun. Tuotoksen sisältöä on myös helppo soveltaa vuosien myötä tulevien uusien tarpeiden mukaan. Arvioinnin työkalu oppaassa on pitkäikäinen ja sitä voi käyttää työn arvioinnissa vielä vuosien kuluttua. Toimintaa voi joutua kehittämään vuosien saatossa jälleen vastaamaan ajankohtaisia tarpeita. Tietyt kriteerit ja arvot kuitenkin ovat pohjana

Ammattialalle työ tuo toivottavasti uutta materiaalia ja ideoita lukuisien muiden lähteiden joukkoon. Organisaatioiden etsiessä uusia ideoita nuorisotyöhön, on opinnäytetyöni varmasti hyvä ja vakavasti otettava lisä, jota kuka tahansa voi käyttää nuorisotyössä hyväkseen. Internetistä löytyy tuhansia ideoita nuorisotyön kehittämiseen ja tämä yksi teos lisää on tähän aikaan ja nykynuorten tarpeet huomioiden toteutettu.

8.5 Oppimiskokemukseni

Opinnäytetyö-prosessi osoittautui opintojen tässä vaiheessa pienemmäksi rastiksi, kuin mitä ensimmäisenä opiskeluvuonna pelkäsin. Muistan ensimmäisen vuoden ahdistukset, kun jouduimme jo silloin käyttämään opinnäytetyöopasta lähdeviitteiden harjoitteluun. Tuolloin mietin, että onneksi opinnäytetyön tekeminen on vielä kaukana tulevaisuudessa, ei tarvitse stressata sitä. Nyt kun mietin, niin onneksi opinnäytetyö tehdään vasta kolmannella vuodella. Huomasin, kun aloitin työstämisen, että tekeminen ei ollut niin raskasta ja vaikeaa kuin luulin. Kaikki tämä tiivistyy siihen, että olen oppinut uutta. Olen oppinut alasta ja olen valmis tuomaan oppimani paperille käytäntöön kehittämistyön merkeissä.

On tietysti sanomattakin selvää, että kaikkea ei ole voinut oppia ennen opinnäytetyötä. Silloin tällöin mietinkin, olenko minä niin ”valmis”, että pystyisin kehittämään paljon kokemusta omaaville nuorisotyöntekijöille menetelmän oman ohjaajuuden kehittämiseksi. Miten vasta vähän yli 20-vuotias voisin muka mennä kertomaan vanhoille ”konkareille” kuinka heidän työnsä kannattaisi tehdä. He ovat saattaneet olla työssään vuosikymmeniä, minä olen ollut alalla työharjoittelijan ja leiriohjaajan tittelissä.

Kuitenkin huomasin, että lähteiden, tutkimustulosten ja havaintojen kautta pystyin muodostamaan ammatillisesti järkeviä kokeiluehdotuksia. Kukaan ei voi omaksua kaikkea tietoa nuorisotyöstä. Joskus ammattilaisetkin tarvitsevat muiden tekemiä havaintoja ja tutkimuksia tuekseen työhön. Ja se on täysin hyväksyttävää: toinen ammattilainen omaksuu tietoa eri osa-alueelta kuin toinen.

Koin opinnäytetyöni tuotoksen olleen onnistunut kokonaisuus. Yhdistelin itsetekemäni tutkimuksen, lähteiden ja oman ajattelu -ja soveltamistaitojen kautta sellaisia menetelmiä, joiden kokeilu tuottaa toivottavasti tulosta. En voi taata tietenkään, että opinnäytetyöni vieminen käytäntöön on varma tapa saada toiminnasta onnistunutta. Jos jokaisen opinnäytetyön lopputulos olisi satavarmasti toimiva, tässä maailmassa ei pian olisi kehitettävää. Ydinajatus on siinä, että ideoimani menetelmät ja työkalut ovat sellaisia, joita kannattaa kokeilla ja ne voivat tuoda työntekijöille uusia havaintoja työstään ja itsestään. Kehittäminen on jatkuva prosessi ja oppaan ja suunnitelman käyttöönottoaminen ja kokeilu ovat vain yksi vaihe Varkauden seurakunnan nuorisotyön kehittämisessä. Maailma ja nuoret muuttuvat, uudet työntekijät tuovat uusia näkemyksiä, hallintorakenteet muuttuvat. Vanhat menetelmät eivät toimi enää välttämättä ja taas pitää soveltaa uusia. Mutta siksi on olemassa ammattilaisia ja ammattilaisiksi kehittyjiä. Edellisten kehittämisprojektien -ja suunnitelmien pohjalta pääsee ponkaisemaan seuraavalle tasolle, jossa sovelletaan taas uutta, peilaten vanhaan.

9 LOPUKSI

Varkauden seurakunnassa on kokeiltu erilaisia tapoja toteuttaa nuorisotyötä. Jotkut ideat ovat olleet hyviksi todettuja ja jotkut taas eivät ole saaneet tulta alleen. Jotkut ideat ovat toimineet viisi vuotta sitten, mutta eivät houkuta nuoria enää. Toivon, että tämä opinnäytetyö ja sen tuotoksena syntynyt opas mahdollistavat joko kokonaan uudet toimintamallit tai vanhojen toimintamallien päivityksen uudelle nuorisolähtöiselle tasolle.

Kehitystyötä tehdään koko ajan ja sen ei tulisi loppua mihinkään tiettyyn uudistukseen. Nuorisotyötä pitää uudistaa koko ajan sillä hetkellä olevan tarpeen mukaan ja jopa viikoittain tulevien uusien tilanteiden mukaisesti. Toivon, että tämän opinnäytetyön tuotosta tullaan myös ajattelemaan soveltavasti ja aina uusien kehittämistarpeiden mukaisesti. Malleja voi aina muokata ja käyttää työssään päivitettynä.

Suurin painoarvo oppaassa on työntekijöiden arvioinnin työkalussa. Se on pitkän kaavan työkalu, johon voi palata, vaikka menetelmät ja toimintamallit olisi uudistettu. Se on aina ajankohtainen ja sen käyttäminen takaa laadukkaan nuorisotyön tarjoamisen nuorille aina. Ja se työ, jota nuorisotyöntekijät tekevät on tärkein asia nuorisotyössä. Jos ei ole onnistunut nuorisotyötä ja ammattitaitoisia työntekijöitä, ei nuorisotyö ole toimivaa. Ei riitä, että nuoret tulevat paikalle. Heille on tarjottava jotain mitä nuorisotyö ja sen ammattiala voivat heille antaa. Ennaltaehkäisevää, mielekästä ja elämäniloa tuovaa sisältöä, johon nuoret haluavat vapaa-aikaansa käyttää.

Tämä opas ja sen tuomat eväät eivät ole loppusilaus, joka tekee Varkauden seurakunnan nuorisotyöstä täydellistä. Tämä on yksi vaihe koko nuorisotyön loputtomassa kehittämistyössä, joka toivottavasti kantaa pitkälle eteenpäin.

LÄHTEET

- Asumaa, Helena & Berg, Jani & Lautala, Taru 1999. Miksi nuoret eivät osallistu seurakunnan nuorisotoimintaan? Kyselytutkimus Lappeen ja Sammonlahden seurakuntien nuorten asennoitumisesta seurakuntaa. Päättötyö. Diakonia ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.11.2016
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Kauniainen/AsumaaHelenaBergJaniLautalaTaru1999.pdf
- Allianssi 2017. Nuorisotyöllä on merkitystä - Opas kuntavaikuttajille ja nuorisotyöntekijöille nuorisotyön yhteiskunnallisesta merkityksestä. Viitattu 5.3.2017.
<http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/832/>
- Finlex 2016. Nuorisolaki. 24§ Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen. Viitattu 28.2.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285#Pidp4050720>
- Gretschel, Anu 2002. Kunnallisten nuorten osallisuusryhmän perustaminen. Artikkelijulkaisussa Gretschel, Anu (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina-artikkeleita osallisuudesta. 1. painos. HELSINKI : Kuntatalon paino, 59-60.
- Gretschel, Anu 2014. Nuori – Ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Artikkelijulkaisussa Hoikkala, Tommi & Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat rajat ja mahdollisuudet. 3. painos. HELSINKI : Hakapaino oy, 247-262.
- Heikkinen, Minna 2014. ”Enemmän laulua, vähemmän puhetta” Nuorten viikkotoiminnan kehittäminen lisälmen seurakunnassa. Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman opinnäytetyö.
- Huovila, Eija 2013. Identiteettiä rakentamassa - Alle 25-vuotiaiden helsinkiläisten nuorten kokemuksia perussosiaalityöstä. Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen kuuluva lisensiaattitutkimus. Helsingin Yliopisto. Sosiaalityöiden laitos. Viitattu 26.2.2017 <http://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=e3d31d6e-ec9b-402a-920d-26ed7ccc95fb>
- Hyvönen, Pia & Raatikainen, Maisa 2015. Nuorten masennuksen tunnistaminen – artikkelisarja. Saimaan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelman opinnäytetyö.
- Inspirans oy, 2017. Kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 21.1.2017.
<http://www.inspirans.fi/kvalitatiivinen-tutkimus/>
- Kalliranta, Klaus 2013. ”TÄRKEÄ TUKI KRISTILLISESSÄ KASVATUKSESSA” Rauhanyhdistysten päiväkerhotoiminta kerholaisten vanhempien kokemana. Itä-Suomen yliopisto, filosofinen tiedekunta, teologian osasto. Pro Gradu-tutkielma. Viitattu 28.2.2017
- Kiilakoski, Tomi 2014. Kasvu moneen suuntaan – kriittinen pedagogiikka ja nuorisotyö. Artikkelijulkaisussa Hoikkala, Tommi & Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat rajat ja mahdollisuudet. 3. painos. HELSINKI: Hakapaino oy, 63-76
- Kirkkohallitus 2010. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. Sakasti-palvelu. Viitattu 26.2.2017.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf)

- Kirkkohallitus 2017a. Rippikoulu ja isokset – infosivu. Sakasti-palvelu. Viitattu 25.2.2017. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2C760E>
- Kirkkohallitus 2017b. Mitä on kasvatus-infosivu. Sakasti-palvelu. Viitattu 21.1.2017. <http://sakasti.evl.fi/mitakasvatuson>
- Kirkkohallitus 2017c. Sukupuoli ja seksuaalisuus kirkon nuorisotyössä – infosivu. Sakasti-palvelu. Viitattu 26.2.2017. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3C0C61>
- Koulutuskeskus Sedu 2017. Tavoitteellinen ryhmänohjaus – diaesitys. <http://www.sedu.fi/loader.aspx?id=0b8a6906-d780-452c-92ca-eb0cf009a0ba>
- Kustula, Selina 2015. Laadullinen ja määrällinen tutkimus opinnäytetöissä –essee kirjasta Tutki ja mittaa, tutki ja kehitä. Pro-akatemia, Esseepankki. Viitattu 21.1.2017. <http://essee pankki.proakatemia.fi/laadullinen-ja-maarallinen-tutkimus-opinnaytetyossa/>
- Seurakuntien lapsityön keskus ry, 2017. Varhaiskasvatuksen puu. Viitattu 6.3.2017 http://www.evl-slk.fi/files/935/Mikael_srk_vakepuu.pdf
- Lassila, Heidi & Virta, Sanna 2014. Raamatun halki käy nuorison tie : Toiminnallinen raamatunopetusmateriaali Matka halki Raamatun –opetuskokonaisuuteen Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö. Viitattu 26.2.2017. <https://www.theseus.fi/handle/10024/8453>
- Launonen, Pekka 2008. Kirkon nuorisotyö: Hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Artikkelin verkkojulkaisu. Viitattu 21.1.2017. <http://www.nuortenkeskus.fi/binary/file/-/fid/390>
- Makkonen, Jouko 2013. Suomalaisten usko Jumalaan ja kristillisiin oppeihin on vähentynyt. Verkkojulkaisu Seurakuntalainen-verkkolehdestä. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/suomalaisten-usko-jumalaan-ja-kristillisiin-oppeihin-on-vahentynyt/>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2008. Voima virtaa - Menetelmämateriaali osallisuudesta tukioppilastoimintaan ja MLL:n nuorisotyöhön. Viitattu 6.3.2017. <https://mllfin.directo.fi/@Bin/1a14331214a353410113d2854784a410/1488888004/application/pdf/5945583/MLL%20tuki%20Osallisuus%20lowres.pdf>
- Niemelä, Kati 2009. Rippikoulun merkitys Euroopassa-Ensimmäinen vertaileva tutkimus rippikoulusta eri maissa. Julkaisu Kristillinen kasvatus – lehdessä. Verkkojulkaisu. Viitattu 26.2.2017 [sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Rippikoulun_merkitys_Euroopassa.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Rippikoulun_merkitys_Euroopassa.pdf)
- Nieminen, Juha 2014. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Artikkeliteoksesta Hoikkala, Tommi & Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat rajat ja mahdollisuudet. 3. painos. HELSINKI: Hakapaino oy, 21

- Peltola Päivi & Sulaohja, Teemu 2000. Nuorten toimintaryhmän käynnistäminen. Artikkelitehtävien opinnäytetyöstä Leppävaaran seurakunnalle. Teoksessa Kainulainen, Sakari (toim.) Neljä ikkunaa nuorisotyöhön. HELSINKI: Multiprint oy, 13-14.
- Punnonen, Varpu 2014. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Artikkelitehtävissä Hoikkala, Tommi & Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat rajat ja mahdollisuudet. 3. painos. HELSINKI: Hakapaino oy, 521-540
- Pölonen, Päivi 2013. Nuorten tukemisen haasteita – käytännön ja kokemuksen kautta. Diaesitys Kultainen nuoruus? - seminaari. Viitattu 26.2.2017
<http://www.uef.fi/documents/677659/710134/NUOREN+TUKEMISEN+HAASTEIT+A+-+K%C3%84YT%C3%84NN%C3%96N+JA+KOKEMUKSEN+KAUTTA.pdf/2fa933da-ee81-4c42-a5ee-c9d18a75b22c>
- Tähkää, Ari & Taavitsainen, Tiina & Lehtinen, Katja & Kallinen, Eija & Ojala, Sami & Jutila, Juha & Turpeinen, Sirpa & Tuveva, Pekka & Lampenius, Simon 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Uimonen, Hanna 2012. YHTEISÖLLINEN NUORISOTYÖ- Nuoret ja nuoret aikuiset yhteisöllisyyden rakentajina Malmin seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö. Viitattu 28.2.2017.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/48467/Uimonen_Hanna.pdf?sequence=1
- Vantaan kaupungin nuorisopalvelut 2012. Vantaan vertaisohjaajat-nuorilta nuorille yhdessä. Vertaisohjaajatoiminnan opas. Viitattu 27.2.2017.
https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjgueu10bDSAhULLiwKHZmID3IQFgggMAI&url=https%3A%2F%2Fwww.vantaa.fi%2Finstancedata%2Fprime_product_julkaisu%2Fvantaa%2Fembeds%2Fvantaawwwstructure%2F104477_Vantaan_vertaisohjaajatoiminnan_kasikirja.pdf&usq=AFQjCNFB4Bq0jVHMMSSTNcDkS7REFX_sLg
- Varkauden seurakunta. Yleistä Varkauden seurakunnasta. Varkauden seurakunnan verkossa, julkaisematon lähde.
- Virkki, Pekka 2013. "Mikä ihmeen Suomen evankelis-luterilainen kirkko?" Järvenpää-läisten 8.-luokkalaisten asenteet seurakuntaa kohtaan. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö.
- Yle 2012. Tutkimus: Usko jumalaan vähenee jatkuvasti – uutinen. Yrjö Kokkonen. Viitattu 26.2.2017. <http://yle.fi/uutiset/3-5853902>

LIITTEET

Liite 1. Sähköpostiviesti kouluille

Hei,

Olen viimeistä opiskeluvuottani suorittava yhteisöpedagogi-opiskelija Kuopion HUMAKin (Humanistinen ammattikorkeakoulu) kampukselta. Suoritan opinnäytetyötäni Varkauden seurakunnalle liittyen seurakunnan nuorisotoimen aktiiviteettien kehittämiseen. Tavoitteenani on luoda kehittämisopas ja suunnitelma seurakunnan nuorisotoimelle nuorten toimintojen kehittämiseksi.

Tutkimustyötäni varten tarvitsen hieman apua ja kaipaisin sitä erityisesti nuorilta! Olen suunnittelemassa työpaja-mallista menetelmää opinnäytetyötäni varten. Olisi hieno juttu, jos pääsisin pitämään kyseisen työpajatunnin kahdelle luokalle (1 x 9lk. + 1 x 8lk.). Työpajoissa alkuun keskustellaan nuorten kanssa ja pyrin kartoittamaan asioita jotka vaikuttavat seurakunnan toimintaan osallistumiseen/osallistumattomuuteen. Tarkoitukseni on siis tehdä eräänlaista selvitystä nuorten ennakkoluuloista ja mielenkiinnon kohteista.

Työpajan virallisessa osiossa luokka jaetaan pienryhmiin ja he tekevät ”unelmatyöpaja”-mallisesti jonkinlaisen ajatuskartan ihannenuortenillasta/leiristä, sellaisesta johon he itse ehdottomasti haluaisivat osallistua.

Työpajojen tuotoksista aion poimia usein esiin nousevia elementtejä ja koota niistä yhteenvedon nuorten tarpeista nuorten toiminnan suhteen. Työpaja veisi aikaa 45-60min riippuen siitä, miten innokasta keskustelu on. Ihanne olisi, jos saisin vetää työpajat mahdollisimman aktiivisille ja puheliaille luokille.

Alustava työpajoille sopiva aika olisi viikolla 4. Päivämääriä voidaan luokan opettajan kanssa sopia paremmin.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ottaa asian puheeksi opettajienne kesken. Olisi hieno juttu päästä pitämään työpajoja Varkauden nuorille!

Ystävällisin terveisin

Henna Luukkonen
HUMAK, Kuopio
040 524 8231
hennaluukkonen95@gmail.com

Liite 2. Työpajojen suunnitelma

Työpajojen suunnittelu

Yläkoulu A 1x8.lk 1x9lk

Yläkoulu B ----sama----

Lukio C 1x1.lk

Työpajan kesto 45-60min

Rakenne:

Vaihe 1: Esittely + keskusteluhetki n.10-15min

Kysymyksiä keskustelun pohjalle:

- Mitä on nuorisotyö?
- Oletteko olleet mukana seurakunnan tarjoamassa toiminnassa?
- Miksi olette/miksi ette? Mielipiteitä toiminnasta
- Mitä ennakoluuloja seurakunnan toiminta herättää? Vaikuttaako mukaan lähtemiseen?
- Millaisia mielikuvia/ennakoluuloja teillä on seurakunnan nuorille suunnatusta toiminnasta? Vaikuttavatko ne osallistumiseen?

Vaihe 2:

Toteutetaan Unelma-työpaja teemana Unelmieni nuortenilta. Jako pienryhmiin (3-4hlö).

Sisältö tulee pohtia siitä näkökulmasta, että suunnittelija itse haluaisi osallistua tapahtumaan.

Täytyy pohtia kesto ja sisältö.

Vaihe 3:

Ryhmät kertovat pohdintansa.

Liite 3. Työpajojen tuotokset

- paljon sohvia

- tervassu

- ~~terassu~~ läppäoli

- kaulitimet musiikkia

PS8 - ~~atlatia~~ läppäoli

- pelejä

- piljardipöytä

- ruokaa

- juomista

PS1 - eläinten kabbamista

- Pelejä

PS1

- Billardia

- Ping. Borgia

- ~~mehua~~ Pientä pönttöä

- mehua

- kahvia

- pelikurssi pelejä

- kuroja

PS8

Sipsiä, kahvia, Pingis Pöytä, Pingis maila, ^{Pingis} Pallo, ^{PS8} biljardipöytä
hyvä seura, hyvät ohjaajat, limpparia.

- Kesto: 1h30min

- Mitä tehdään

- biljardi

- ilmakiekko

- ilmaisia tarjottuja (ruokaa ja juomaa)

-

PS8

Kangaslammen nuorten ilta !!!

yli 2 h

kauppa lähellä

piljardipöytä

lantapelejä

ei mitään pakollista

disko

- oleskelutilaa

- ruokaa + juomaa

- jotain tekemistä

- valot, musiikki, karkit, muut

- mallipinit

- kalla ja viina

- kesto 2-3 tuntia

- jotain syötävää / ruokaa / välipalaa

- Jotain ohjattua toimintaa / pelejä

- Joka kerta vaihtuva eri teema

- NUORTENILLAN OLISI OLTAVA NUORILLE
ILMAINEN

- syötiin
- kesto n. 2-3h
- sam. lähten millon haluaa
- musiikkia
- retki esim. linnanmäkeen
- voi vaan olla
- sohvia ja säkkimaleja

Matka Espanjaan
Pöppörehkeet

kin peluuta
kuuntelua
ontia
yardi ja pingis
retki kasurilaan
mini golf
hyppy manttu

ylli 2 h
kauppa lähellä
pöjardipöytä
lautapelejä
ei mitään pakollista
disko

Pöjardipöytä
Pingis
Ilmaliiketo
Pokeri
Kesisat
Hyvät kaverit
Uima-allas ja moxorata
Baari
Matka Norssun-Printball-rata
Kampelini
laskehelurimare
Sängyt olivat tuu

Nuortenilta

- ruokaa ja heikkoja
- vapaata (ei aikataulutettua ohjelmaa kovin paljon)
- paljon ihmisiä
- musiikkia
- sohvia
- erilaisia pelejä (esim. singstar, billardi jms.)
- kestävi myöhempiin esim. 21.00
- helppo mennä, selkeä paikka missä se on

Ruokaa
ja
juomaa

Paljon musiikkia
itse laulettuna
ja soitettuna
ja myös soitettuna
joku teema

toimintaa

Suht.kot
vapaata

Akkabilet

Kylämbulet

Laukaa Jopas

Donald Trump

Elli Kanninen

"unemiemi nuortenilta"

- eiellä voisi soida musiikkia
- lautapelejä, pullonpyöritys tms.
- hyvää ruokaa
- karkkia
- voisi tutustua uusiin ihmisiin
- eikö joku tee?
- tyynyjä ja chillailupaikkoja
- karaoke
- vapaata, rentoa oleskelua

- laarit (CS, Overwatch, minecraft joll)
- jokaiselle oma pizza
- olut (alkoholiton)
- nuka (energia)
- ~~AMM~~ Ammuntataru
- Kartingit
- Keilailu
- Aikabilet
- Ruohon ja voikukan kasvatus (raita)
- Musiikkia
- Diskopallo
- Spottivaloia
- hieronta iloisella laululla
- Pyramabilet
- Tyynysoita
- Nerfpyssysoita
- Taimenen istutuskerho
- Pikkosa
- Hippa
- Raamis
- Virsikerho
- Poliisi ja roisto
- Uimahypäilykilpailu

Nuortenilta

- ruokaa ja heikkoja
- vapaata (ei aikarautettua ohjelmaa kovin paljon)
- paljon ihmisiä
- musiikkia
- sohvia
- erilaisia pelejä (esim. singstar, billardit jms.)
- kestää myöhempään esim. 21.00
- helppo mennä, sekeä parkkia missä se on

Ruokaa
ja
juomaa

Paljon musiikkia
itse laulettuna
ja soitettuna
ja myös soitettuna
joku teema

toimintaa

Suht.ket
vapaata

Alatäidet

Bylambit

Laukaa Hupaa

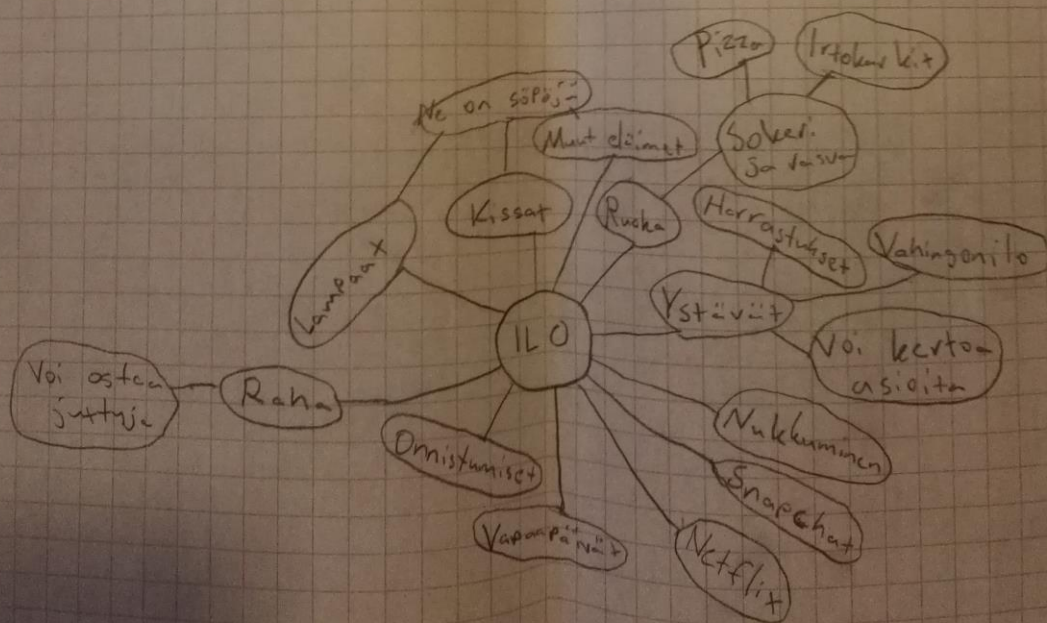
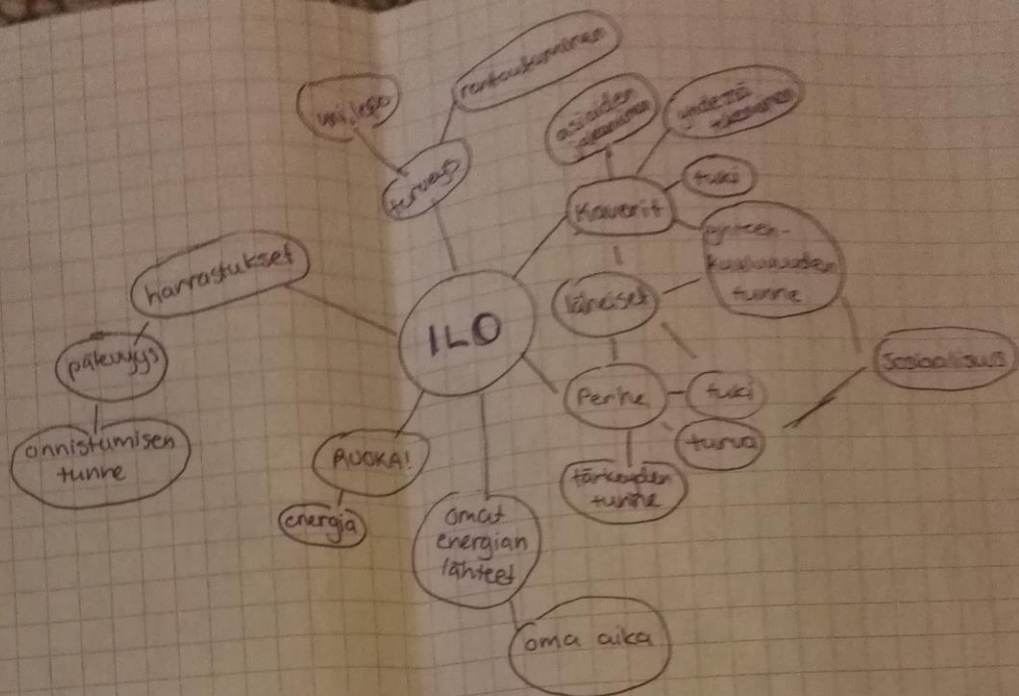
Donald Trump

Elli Kanniainen

"unemieni nuortenilta"

- siellä voisi soida musiikkia
- lautapelejä, pullonpyöritys tms.
- hyvää ruokaa
- karkkia
- voisi tutustua uusiin ihmisiin
- ehkä joku leffa?
- tyynyjä ja chillailupaikkoja
- karaoke
- vapaata, rentoa oleskelua

- laarit (cs, overwatch, minecraft, jolii)
- jokaiselle oma pizza
- olut (alkoholiton)
- nуска (energia)
- ~~Am~~ Ammunta-ase
- kartingrata
- keilailu
- Alasbileet
- ruohon ja voikkaan kasvatus (reilu)
- musiikkia
- Diskopallo
- Spottiväline
- hieronta iloisella tofulla
- Pyjamabileet
- Tynnysoita
- Nerfsoita
- Taimenen istutuskerho
- Piiroja
- Hippa
- Ragmisi
- Virsikekko
- Poliisi ja roisto
- Uimahypäilykilpailu

Nuorisotyön kehittämisopas

Varkauden seurakunnalle

Tämä kehittämisoppaan ja suunnitelman on osallistavilla menetelmillä koonnut
Humanistisen Ammattikorkeakoulun Yhteisöpedagogiopiskelija Henna Luukkonen
vuonna 2017.

Sisällys

Mitä tehtiin?.....	2
Miksi?	2
NUORTENILLAT	3
NIMIKILPAILU.....	3
NUORTENILLAN RAKENNE	3
Vapaa oleskelu.....	4
Toiminnallinen osuus.....	4
Hartaus	4
NUORTENILLAN SISÄLTÖ	5
Nuorten kuuleminen ja toiminnalliset osuudet.....	5
.....	6
Elämäniloa toimintaan.....	6
Vertaisohjaajat	7
Nuorten sitouttaminen toimintaan.....	8
PEDAGOGISEN OSAAMISEN ARVIOINTI.....	8
Nuorisotyön perusfunktiot.....	8
Kirkon pedagogiset osaamisalueet	9
Kristillinen kasvatus.....	9
Kasvun tukeminen	11
Ohjaaminen.....	12
Sosiaalipedagoginen osaaminen	13
Nuorisotyöntekijän rooleja.....	14
SOVELTAMINEN.....	14
TOIMEENPANOSUUNNITELMA VARKAUDEN SEURAKUNNAN NUORISOTOIMELLE	
OPPAAN POHJALTA	15
Vaihe 1 – Työn arviointi ja pohtiminen + olemassa olevien toimintamuotojen kriittinen arviointi	15
Vaihe 2 – Uuden/uusien toimintamuotojen aivoriihi	16
Vaihe 3 – Uuden toiminnan vastuualueiden jakaminen	17
Vaihe 4 – Uuden toiminnan suunnitelma vaiheittain.....	17
Vuosikello	18

Nuorisotyön kehittämisopas

Varkauden seurakunnalle

Miksi?

Varkauden kaupunki kaipaa monipuolisuutta nuorille suunnattuun toimintaan. Seurakunta tarjoaa avoimien ovien kohtaamisia (ILPO), nuorten messuja ja nuorteniltoja Kangaslamilla. Aikaisemmin seurakunta on tarjonnut myös vapaa-ajan leirit toimintaa ja nuorteniltoja kaupunkialueella. Vähäisten kävijämäärien vuoksi ne jouduttiin lopettamaan.

Nuoret ovat muuttuneet ja maailma on muuttunut. Toiminnankin pitää mukautua ajanmukaisten ilmiöiden ja nuorten trendien mukaiseksi. Tämä suunnitelma pyrkii vastaamaan toiminnan päivittämisen tarpeeseen ja sitä kautta kävijämäärien lisäämiseen.

Nuorten arvojen muodostuminen on erilaista kuin ennen. Kasvatuksessa alettiin 90-luvulla korostaa enemmän vapautta, kuin moraalista kasvatusta. Sen myötä, kun nuorille on annettu itse vapaus oppi oikeasta ja väärästä, uskonnot ja ideologiat, jotka ovat aikaisemmin kertoneet mikä on oikein ja mikä väärin, on unohdettu. Selkeitä ydinarvoja nuorilla ei enää samalla lailla ole. Tämä vaikuttaa siihen, että seurakunnan toiminta ei ole houkuttelevaa ja osallistuminen ei tunnu mieluista ajattelulta. Arvomaailmat eivät yksinkertaisesti kohtaa kirkon arvojen kanssa ja siksi myös nuorten sitouttaminen rippikoulun jälkeen on vaikeaa. Nuoret kuitenkin kaipaavat mieluista tekemistä ja sitä halutaan tarjota myös syrjäytymistä ehkäisevässä mielessä. Tämä kehittämisopas -ja suunnitelma tarjoaa työkalun uusien toimintamallien kokeiluun ja pedagogisten menetelmien arviointiin ja tarkasteluun.

Mitä tehtiin?

Opinnäytetyönä toteutettuun kehittämisoppaaseen on kerätty aineistoa osallistavien menetelmin Varkaudessa. Yläasteilta neljä luokkaa ja lukiolta yksi luokka osallistuivat opinnäytetyöhön liittyviin työpajoihin. Työpajoissa nuoret pohtivat millaista toimintaa pitäisi heille olla ja mitkä asiat tuovat heille elämäniloa. Opas on koottu kerätyn aineiston ja kirjallisuuden perusteella.

NUORTENILLAT

Kehittämisoppaan keskiössä on nuortenilta ja nuorisotyöntekijän rooli. Oppaassa olevia menetelmiä on kuitenkin helppo soveltaa myös muunlaisiin toimintamuotoihin, kuten leireihin ja koulutuksiin. Nuortenillan rakenteita ja menetelmiä voi kuitenkin soveltaa myös leireille, tapahtumapäiviin ja koulutuksiin.

Perinteiset nuortenillat ovat pitäneet sisällään tyypillisesti jonkun kristilliseen kasvatukseen liittyvän ajankohtaisen teeman, kahvia ja pientä välipalaa ja hartaushetken. Toiminnallinen osuus on yleensä kytkeytynyt kyseisenä iltana vallitsevaan kristilliseen teemaan.

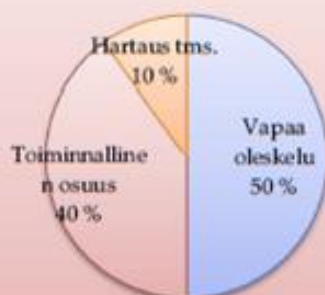
Kristilliseen nuorisotyöhön kuuluu oleellisesti hengellinen kasvatusta, mutta miten se kannattaa nykyisten arvojen maailmassa toteuttaa? Hengellistä ja kristillistä kasvatusta voi ja kannattakin pääasiassa toteuttaa tavallisin kasvatuksellisin menetelmin. Kirkon nuorisotyö pyrkii myös vastaamaan perusnuorisotyön tavoitteisiin, joita ovat esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden aktivointi.

NUORTENILLAN RAKENNE

On tärkeää, että nuortenilloista löytyy kaikkia oleellisia elementtejä. Seurakunnan nuorisotyö edellyttää jo toimintaan kristillisen kasvatuksen jollain muotoa.

Kestoksi on hyvälle nuortenillalle pohdittu tähän suunnitelmaan 2,5h. Se mahdollistaa nuorille riittävän määrän vapaa-aikaa (1,5h), riittävän ajan ohjatulle ohjelmalle (1h) ja myös pienen hetken kirkon nuorisotyön edellyttämälle hartaudelle (15min).

Nuortenilta

■ Vapaa oleskelu ■ Toiminnallinen osuus ■ Hartaus tms.

NIMIKILPAILU

...

Nuortenilta-nimeä ei koettu Varkauden nuorten keskuudessa houkuttelevana. Ennen toiminnan aloittamista järjestetään nuorille nimikilpailu uusille nuortenilloille. Kilpailuun asetetaan houkuttelevat palkinnot ja uusi toimintamuoto saadaan nuorten tietoisuuteen jo ennen virallista aloittamista.

Nuorisotyön kehittämisopas

Vapaa oleskelu

Yläasteella olevat nuoret kokivat vapaan oleskelun tärkeäksi (opinnäytetyöhön liittyvät työpajat) ja toivoivat siihen hyvinä puitteita (sohvat, hyvät musiikintoistolaitteet ja ruokaa). Vapaa oleminen oli vallitseva teema yläasteen työpajoissa. Siksi sille on annettu suurin osa ajasta nuortenilloissa.

Koska vapaa-aika on nuorille tärkeää, se olisi hyvä rytmittää sekä ennen, että jälkeen nuortenillan. Ennen ohjelman alkua olevaan vapaa-aikaan voi hyvin sisällyttää tarjoilut ja aikaa niiden nauttimiseen (30-45min). Loppuvapaa-aika tulisi sijoittaa ohjelman ja hartauden jälkeen.

Toiminnallinen osuus

Vapaa-aika ennen ohjelmaa mahdollistaa sen, että kaikki halukkaat ehtivät paikalle ja saa toivotettua nuoret tervetulleiksi. On luontevampaa aloittaa ohjelma vasta hetken kuluttua illan alkamisesta.

Nuoret eivät esittäneet yläasteella ja lukiossa (Henna Luukkonen, opinnäytetyöhön liittyvät työpajat) erityisiä toiveita tai ylipäättään halukkuutta ohjatulle toiminnalle. Elämänilo-työpajassa (katso kohta "Elämäniloa toimintaan") kuitenkin nuoret kokivat iloa tuoviksi onnistumisen ja yhteenkuuluvuuden tunteet. Ohjatulla toiminnalla näitä tunteita voi edistää kenties vapaata oleskelua paremmin.

Hartaus

Hartauden kesto on hyvä pitää lyhyenä, että nuoret kokisivat sen mahdollisimman miellyttävänä. Hartaus on luontevaa sijoittaa heti ohjelman perään, jolloin illan loppuaika on nuorille täysin vapaata oleskelua. On myös helppo koota nuoret hartauteen, kun he ovat ohjelman tiimoilta valmiiksi koossa.

Nuorisotyön kehittämisopas

NUORTENILLAN SISÄLTÖ

Yläasteikäiset nuoret kokivat yleisen oleskelun ja ruuan tärkeämmiksi, kuin ohjatun ohjelman. Kuitenkin onnistuneen toiminnan rakentamiseen elämäniloa kautta haetaan tässä suunnitelmassa onnistumisen kokemuksia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nuorille oli tärkeää ilon kannalta myös ystävät ja läheiset ja sitä kautta tuki ja yhteenkuuluvuuden tunne. Ohjatun ohjelman onnistuminen ja sen nuorille tuomat kokemukset tukevat hyvinvointia, elämäniloa ja ne myös sitouttavat nuoria osallistumaan.

Nuorten kuuleminen ja toiminnalliset osuudet

Ensimmäisen nuortenillan teemana on suunnittelu ja pohdinta. Nuorten kuuleminen perustuu nuorisotyössä oleelliseen osallisuus-teemaan. Osallisuus tarkoittaa sitä, että nuori kokee itsensä tarpeelliseksi ryhmän toiminnassa ja kokee kuuluvansa ryhmään.

Rakennetaan kausisuunnitelma nuorteniltojen teemoja varten. Nuoret kirjoittavat lapulle/kertovat ohjaajalle mitä erityistä he nuorteniltoihin haluaisivat. Ohjaajan on hyvä kuulla, onko ehdotus vain yhden ihmisen mielipide vai onko useampia yhtyviä mielipiteitä. Nuorilta kannattaa myös kysyä, haluavatko he käsitellä erilaisia aiheita, kuten kiusaamista tai pelaamista nuortenilloissa.

Muiden nuorteniltojen teemat määrittyvät sen perusteella, mitä nuoret itse haluavat, että jatkossa tehdään. Teemojen perusteella työntekijä lähtee rakentamaan seuraavien nuorteniltojen ohjelmaa yhdessä mahdollisten vertaisohjaajien (katso seuraava luku) kanssa.

On tärkeää pohtia nuorten ehdotuksia myös pedagogiselta kannalta. Nuoret ehdottavat usein toimintaa ilman sen syvempää merkitystä. Nuorisotyöntekijän olisi hyvä etsiä ja kehittää nuorten ehdotuksille myös kasvatuksellinen ja tavoitteellinen funktio.

Kasvatustavoite voi liittyä kristilliseen ajankohtaan tai opetukseen, tai ihan vaan pinnalla olevaan ilmiöön. Ei ole niin oleellista, mitä tehdään (kunhan se on nuorisolähtöistä), mutta on oleellista miksi tehdään ja miten tehdään. Kuka päättää toiminnan muodosta? Tekeekö nuorisotyöntekijä kaiken?

Nuorisotyön kehittämisopas

• • •

Esimerkki

Nuoret kokoontuvat ensimmäiseen uuteen nuorteniltaan. Nuortenillalle on annettu houkutteleva nimi ja nuoret ovat kiinnostuneet tulemaan paikalle suunnitteluiltaan. Nuorisoyöntekijä on levittänyt pöydälle suuren paperin ja sen keskellä on kysymys: Mitä te haluaisitte tehdä?

Nuoret kirjaavat kysymyksen ympärille toimintaehdotuksia. Nuorisotyönohjaaja ohjeistaa heidät myös piirtämään plussan muiden, hyvältä kuulostavien ehdotusten kohdalle.

Jaakon ehdotus pakohuone-peleistä* on saanut paljon kannatusta. Nuorisoyöntekijä on saanut avuksi kaksi vertaisohjaajaa, jotka avustavat suunnittelussa ja keskustellen tulivat nuorisoyöntekijän kanssa siihen tulokseen, että pakohuone-idea on hyvä. Nuortenillan jälkeen nuorisoyöntekijä ja vertaisohjaajat Kirsi ja Matti tapaavat ja pitävät suunnittelupalaverin seuraavaa nuorteniltaa varten. Kirsi on ensimmäistä vuotta mukana Isoskoulutuksessa ja Matti on jo täysi-ikäinen Isoskonkari.

Nuorisoyöntekijä on havainnut, että nuorten joukossa on nykyään paljon kännykänkäyttöä ja he ovat keskustelleet paljon omasta netinkäytöstään. Aihe on herättänyt huolta nuorisoyöntekijässä ja hän haluaisi valottaa nuorille median ja netin luomista malleista ja mediakriittisyydestä.

Nuorisoyöntekijä päättää yhdistää pakohuone-idean ja media-tietoisuuden. He suunnittelevat yhdessä vertaisohjaajien kanssa pakohuoneeseen arvoituksia, jotka liittyvät mediankäyttöön ja antavat nuorille uutta informaatiota asiasta.

**Pakohuoneita on rakennettu eri kaupunkeihin ja niiden toimintaidea on, että huoneessa on arvoituksia joita tulee ratkaista. Arvoitusten ratkaisu johtaa lähemmäs lopullista ratkaisua ja huoneesta ulospääsyä. Aikaa on yleensä rajatusti.*

Elämäniloa toimintaan

Toiminnan kokonaisuudessa huomioon otettavia asioita olivat osallistaminen ja se, että toiminnalla on myös kasvatuksellisia tavoitteita. Samat asiat kannattaa muistaa myös yksittäisissä ohjelmanumeroissa. Toiminnan mielekkyys kuitenkin tulee myös siitä, mitä tunteita se nuorella herättää.

Tutkimuksissa nuorten elämäniloa kumpuaa tietyntyylisistä kokemuksista ja tunnetiloista. Toiminnan suunnittelussa kannattaa pohtia, millaisia tunnetiloja nuorille haluaa ja millaisia kokemuksia he elämäänsä toivovat.

Kehittämissuunnitelman tekijän tutkimustyössä nuorten elämääniloon vaikuttavia asioita oli monia, mutta esille nousivat seuraavat:

- Onnistumisen kokemukset (harrastukset, koulu, pätevyiden tunne)
- Kehut (itsevarmuus)
- Yhteenkuuluvuuden tunne (perhe, ystävät, harrastukset)

Kun ohjelmaa suunnittelee, pitää toiminnalle ottaa tavoitteita. Yksi tavoite jokaiselle ohjaukserralle on uusien kokemusten ja tunteiden mahdollistaminen nuorelle. Kuinka se sitten tapahtuu?

Nuorisotyön kehittämisopas

Esimerkki

Vertaisohjaajien kanssa jatketaan pakuhuone-pelin suunnittelua. Iltaa ja peliä varten on jo saatu kasvatuksellisia elementtejä, mutta nyt keskustelu siirtyy ohjaajan johdatuksella siihen, millaisia tunnetiloja haluamme osallistujissa saada aikaan ja miten toiminnan pitää onnistua, että he tulevat uudelleen.

Nuorisotyöntekijä keskustelee vertaisohjaajien kanssa siitä, miten tärkeää on että nuoret kokevat onnistumisia ja että heillä olisi hyvä ryhmähenki. Nuorille on hyvä saada kokemuksia yhteisöllisyydestä, myös uusien ystävyssuhteiden luomiseksi.

Matti toteaa, että pakuhuone-peli itsessään lisää yhteisöllisyyden tunnetta siinä porukassa, joka parhaillaan pelaa. Ryhmän pitää kuitenkin yhdessä löytää arvoituksia ja ratkaista niitä kaikkien avustuksella. Nuorisotyönohjaaja Maija muistuttaa, että monesti nuoret haluavat ryhmään juuri niiden parhaiden kavereiden kanssa. Myös kiinnostus toimintaa kohtaan voi lopahtaa, jos joutuu vieraiden ihmisten kanssa toimimaan. Kirsi ehdottaa, että pakuhuone muotoiltaisiin niin, että koko nuorteniltaan osallistuva joukko pelaisi yhtä aikaa, eikä heitä jaettaisi pienryhmiin.

Kirsi, Matti ja Maija alkavat ideoida suuropakuuonetta koko ryhmälle. Samalla he pohtivat ratkaisuja siihen, kuinka jokainen nuori saisi pakuhuoneessa onnistumisen kokemuksia. Ettei käy niin, että samat nuoret löytävät ratkaisut kaikkiin arvoituksiin ja osa jäisi vain seuraajiksi.

Vertaisohjaajat

Osallisuuden toteutuminen on tärkeää nuorisotyössä ja se myös sitouttaa nuoria. Kun nuori on itse osavastuussa siitä, mitä toiminnassa tapahtuu, kokee hän itsensä tärkeäksi. Toiminnasta myös tulee osallisuuden kautta nuorisolähtöistä, eikä vain sitä minkä nuorisotyöntekijä kokee helpoimmaksi. Osallisuutta voi toteuttaa nuorisotyössä myös vertaisohjaaja-toiminnan kautta.

Vertainen on sitä, että toisilleen vertaiset nuoret kuuluvat samanlaisiin sosiaalisiin ympäristöihin. Koska nuoret ovat kaikki kokeneet samat asiat, heidän on helppo puhua niistä keskenään. Vertaisohjaamisessa nuorille annetaan mahdollisuus itse tulla ohjaamaan toimintaa. Vertainen ohjaamassa toimintaa voi tuntua nuorelle mukavammalta ja kynnys toimintaan osallistumisessa voi olla matalampi. Pienempi ikäero (verrattuna nuorisotyöntekijään) tekee vertaisohjaajasta myös helpommin lähestyttävän. Vertaisohjaajat oppivat myös itse vastuuta ja suunnittelutaitoja.

Vertaisohjaajien palkkaamisen voi toteuttaa isokoulutuksen yhteydessä. Kun nuorille kerrotaan työllisyysmahdollisuuksista, vertaisohjaamisen nuortenilloissa ja ilpoissa voi listata rippikoulujen ja varhaisnuortenleirien kanssa samaan listaan. Vertaisohjaamiseen on hyvä antaa perehdytys ja pyrkiä sitouttamaan samat nuoret vertaisohjaajiksi. Näin nuortenilloissa on aina tutut naamat ja ohjaajat vakiintuvat osaksi nuorteniltojen arkea.

Nuorisotyön kehittämisopas

• • •

Nuorella voi olla suuri kynnys ilmaista haluaan tulla vertaisohjaajaksi toimintaan. On siis hyvä pitää asiaa yllä mainostamalla työtä ahkerasti ja kyselemällä hieman mielenkiintoa vertaisohjaamiseen. Nuorta voi houkutella pitkäkestoiseen vertaisohjaajatyöhön myös työtodistuksen ja pienen korvauksen avulla. Nuori saisi arvokasta työkokemusta ja työkokemuksen tärkeydestä työnhaussa kannattaa myös nuorille puhua.

Nuorten sitouttaminen toimintaan

Nuorisotyön ollessa nuorille vapaaehtoista, heitä ei voi tietenkään pakottaa osallistumaan toimintaan viikoittain. Toiminnasta on tehtävä niin mielekästä ja mukavaa, että nuori haluaa tehdä siitä itselle viikoittaisen rutiinin! Nuorelle voi olla mielekkäämpää sitoutua, kun hän on itse saanut osallistua toiminnan suunnitteluun ja toiminta on nuorisolähtöistä. Osallisuus on siis sitouttamisessakin tärkeää.

Toinen sitouttamisessa tärkeä seikka on säännöllisyys ja jatkuvuus. Säännöllisyydellä ei tässä yhteydessä tarkoiteta vain sitä, että nuortenilta on joka viikko samana päivänä ja samaan kellonaikaan. Kyseessä on myös sisällön säännöllisyys (katso ”Nuortenillan rakenne”). Kun nuori on tietoinen siitä, että joka nuortenillassa toiminnallinen osuus on samaan kellonaikaan ja hartaus heti siihen perään, hän on myös valmistautunut siihen. Kun nuori oppii, miten aikataulutus nuortenilloissa menee, hän myös tietää milloin saa olla vapaasti ja milloin toimitaan yhdessä. Tieto ja yllätyksättömyys tuovat nuorelle turvaa ja (aikataulujen ja ohjelman suhteen) matalan kynnyksen osallistua toimintaan.

PEDAGOGISEN OSAAMISEN ARVIOINTI

Tämän luvun tarkoitus on nuorisotyöntekijälle toimia arvioinnin työkaluna. Nuorisotyöntekijöiden on hyvä kerrata tietyin väliajoin omaa toimintaa, ohjausta ja tavoitteita. Siihen apuvälineinä ovat nuorisotyön perusfunktiot, joiden kohdalla arvioidaan kasvatustyön joukon kokonaistoimintaa ja sitä, mitä nuorisotyön funktioita toteutetaan ja miksi. On hyvä tiedostaa omat tehtävät nuorisotyön kentällä, jotta työskentely on johdonmukaista. Toisena apuvälineenä ovat kirkon nuorisotyön pedagogiset osaamisalueet, joita on hyvä tarkastella omassa suunnittelu- ja toteutustyössään jatkuvasti.

Nuorisotyön perusfunktiot

Nuorisotyön kehittämisopas

• • •

Mikä on teidän tehtävänne työyhteisönä nuorisotyön kentällä?

Nuorisotyössä on neljä eri perusfunktiota. Nuorisotyötä tekevän tahon täytyy tiedostaa oma funktionsa onnistuneen nuorisotyön tekemisen vuoksi. Toimintaa on helpompi ohjata, suunnitella ja toteuttaa omien tavoitteiden mukaisesti, kun suuntaviivat ovat kaikille selkeät.

Nuorisotyön perusfunktioita ovat:

- Sosialisatiiofunktio
 - Tarkoittaa nuorten liittämistä yhteiskuntaan kulttuurin ja yhteisön näkökulmasta. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että nuoria ohjataan tietynlaisia arvoja, käyttäytymistapoja ja toimintamalleja noudattaen.
- Personalisaatiiofunktio
 - Personalisaatiiofunktion tarkoituksena on tukea nuoren kasvua ja identiteetin kehittymistä omalla tavallaan. Nuoren on hyvä oppia tiedostamaan omat tarpeensa ja toiveensa ja kehittää itseään niiden ohjaamana.
- Kompensaatiiofunktio
 - tarkoituksena on olla tasaamassa personalisaatiiofunktion ja sosialisatiiofunktion aukkoja, eli ohjata ja auttaa nuorta esimerkiksi vaikeuksissa liittyä yhteiskuntaan.
- Resursointi- ja allokointifunktio
 - Nuorisotyön tehtävä on pystyä vaikuttamaan siihen, kuinka nuorille suunnattuja resursseja suunnataan nuorisotyössä. Tähän funktioon kytkeytyy myös nuorten mahdollisuus vaikuttaa itse itseään koskeviin asioihin.

(Lähde: Nieminen, Juha 2014. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos-artikkeli teoksesta Hoikkala, Tommi & Sell, Anna 2014. Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Sivut 21–27)

Kirkon pedagogiset osaamisalueet

Kirkolla on olemassa omat pedagogiset osa-alueensa kirkon nuorisotyön toteutukseen. Niiitä ovat kristillinen kasvatusta ja kasteopetus, kasvun tukeminen eri ikävaiheissa, ohjaaminen ja kouluttaminen ja sosiaalipedagoginen osaaminen. Jokaisessa osa-alueessa on kysymyksiä nuorisotyöntekijälle ja hän voi niiden avulla tutkailla ja arvioida omaa työskentelytapaansa ja pohtia miten kannattaisi toimia. (Lähde: Kirkkohallitus 2010. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. Sakasti-palvelu)

Kristillinen kasvatusta

Olenko toiminut kasvattajana?

Kristillinen kasvatusta ja kasteopetus tarkoittavat sitä, että työntekijä on tietoinen kristillisen kasvatuksen lähtökohdista, kasteopetuksen muodoista ja hengellisen kasvun tukemisesta. Ajankohtaisesti ajateltuna kuitenkin on oleellista miettiä myös, missä muodossa kasvatuksen nuorille tuo.

Nuorisotyön kehittämisopas

Kasvatus on päämääräsuuntautunutta, vuorovaikutuksellista ja arvoperustaista oppimista. Kristillinen kasvatus on sellaista, joka liittyy oleellisiin kristinuskon opetuksiin ja on kristinuskon arvojen mukaista. Kristillinen kasvatus voi tapahtua keskusteluissa nuorten kanssa (tiedon antaminen, arvojen tuominen keskusteluun, keskustelun synnytyks), toiminnassa (toiminnallinen menetelmä kristillisellä opetussisällöllä, esim. Pääsisäis-teemainen jättilautapeli), tai hartaus -ja raamattuhetkissä (kertomuksellinen opetus).

Olenko toteuttanut päämääräsuuntautunutta ja vuorovaikutuksellista hengellistä kasvatusta? Millaisia keinoja olen käyttänyt? Onko kasvatus ollut nuorille mieluisaa ja kiinnostavaa? Miten siitä voisi tehdä sellaista?

Kuinka toteuttaa kristillistä kasvatusta nuorille mielekkäästi?

Kun suunnitellaan ja toteutetaan toiminnallisia hetkiä ja hartauksia, kannattaa niihin pohtia joku kristillisten arvojen mukainen, kasvatuksellinen tavoite. Aina kannattaa pohtia menetelmiä, jotka olisivat mahdollisimman nuorisolle sopivia.

Hartausvinkki!

Hartauksiin tai Raamatunopetuksiin kannattaa hyödyntää nuorten aisteja. He ovat keskittyneempiä, kun saavat itse osallistua ja asia jää heille paremmin mieleen.

ESIM:

Kertomus syntiinlankeemuksesta. Apuna voi käyttää omenalohkoja. Jaetaan omenalohkot kaikille osallistujille (allergisille muut) ja kun kertomuksessa Eeva haukkaa omenaa, ohjaaja ja nuoret haukkaavat omenaa myös.

Tai kerrotaan tarinaa ruokkimisihmeestä, jossa Jeesus jakoi viidestä leivästä ja kahdesta kalasta syömistä tuhansille ihmisille. Nuorille voidaan kertomuksen ajaksi antaa leipäpalat ja käskä heitä murtamaan sen niin moneen osaan kuin saa. Tarinan jälkeen voidaan keskustella tarinasta ja ihmeestä leipäpalojen kautta.

Nuoret voi myös laittaa toimimaan opetuksen tehostamiseksi.

ESIM:

Syntiinlankeemustarinassa Jumala karkottaa Aatamin ja Eevan paratiisista. Ohjaaja antaa nuorille ohjeet rakentaa huoneessa olevista asioista muuri. Muuri kuvaa ihmisen ja Jumalan erottamista, kun ihminen karkotetaan Paratiisista.

Tai kerrotaan luomiskertomuksesta. Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen. Ohjaaja menee nuorten kanssa luontoretelle (esim. nuorteniltilan pihalle) ja pyytää nuoria muovailemaan esimerkiksi pienryhmissä ihminen luonnon antamista. Samalla voidaan nuorten kanssa keskustella ihmisen luomisesta ja esimerkiksi ulkonäköpaineista.

Nuorisotyön kehittämisopas

Kasvun tukeminen

Olenko tukenut nuoren identiteetin rakentamista? Olenko nuorten kanssa ottanut seksuaalisuuteen ja ulkonäköpaineisiin liittyviä asioita puheeksi? Pitäisikö minun ottaa? Tiedänpö, miten niistä puhutaan ilman rakentavasti ja avarakatseisesti nuorten kanssa?

Nuoruusikä on nuorelle vaikeaa ja samalla ihanaa. Nuorena ihminen alkaa rakentaa omaa identiteettiään ja on haavoittuvassa tilassa. Nuori pohtii ulkonäköön, seksuaalisuuteen, sosiaalisiin suhteisiin ja tulevaisuuden tavoitteisiin liittyviä asioita. Asiat voivat olla arkoja ja niistä puhuminen voi olla vaikeaa. Tai jos nuorta paljon pohdittanut asia tuodaan esiin negatiivisessa mielessä, vaikuttaa se nuoren identiteetin rakentumiseen.

Esimerkiksi seksuaalisuuttaan pohtiva nuori voi ahdistua, jos erilaisista seksuaalisuuden toteutusmuodoista keskustellaan ikävään ja pilkkaavaan sävyyn. Nuori muistaa keskustelun ja se voi vaikuttaa hänen uskallukseensa olla oma itsensä. Nuorisotyöntekijällä voi olla omia mielipiteitään esimerkiksi seksuaalivähemmistöistä tai sukupuolirooleista, mutta joskus omaa mielipidettä ei kannata tuoda esiin. Varsinkin kriittinen kommentti voi vaikuttaa nuoren ajattelutapaan ja identiteetin rakentamiseen.

Kun nuorilla on turvaa ja tilaa rakentaa omanalainen minuutensa, on nuorisotyöntekijä toiminut oikein.

Kuinka vaikeista ja arkoista asioista voi puhua nuorten kanssa?

Myös vaikeat ja hankalat asiat voi ja kannattaakin ottaa nuorten kanssa käsittelyyn. Tärkeintä on saada aikaan avoin, mutta rakentava ja salliva ilmapiiri. Esimerkiksi nykypäivänä sukupuoliroolit ja eri sukupuoliin kohdistuvat odotukset eivät ole enää kiveen hakattuja. Joku tyttö voikin haluta pukeutua poikien vaatteisiin ja korjata autoja, kun taas joku poika voi haluta tehdä ruokaa ja olla isona koti-isä. Joskus kuitenkin sukupuoli-odotusten vastaisesti toimiminen voi aiheuttaa kiusaamista muiden nuorien toimesta, jos se heistä ei tunnu ”normaalin pojan käytökseltä”.

Nuorisotyöntekijän kannattaa nuorten kanssa purkaa paperille tai tussitaululle erilaisia odotuksia sukupuolirooleista. Tämän tehtävän voi myös sisällyttää johonkin toimintamuotoon, jolloin se ei ole liian ”oppituntimainen”. Tärkeintä on, että nuoret tiedostavat, että on erilaisia sukupuoliin kohdistuvia odotuksia ja millaisia niitä on.

Nuorisotyön kehittämisopas

• • •

Nuorten kanssa voidaan seuraavaksi synnyttää keskustelua siitä, jos listatut sukupuoliin kohdistetut stereotyyppit vaihtaisivatkin paikkaa. Miehillä kirjatut odotukset laitettaisiin naisille ja naisille kirjatut odotukset miehille. Nuorisotyöntekijän on muistettava, että kun kyseessä on arka aihe, keskustelu on pidettävä aisoissa ja yleismaailmallisena. Se ei saa missään nimessä loukata ketään tai tuoda kenellekään pahaa tunnetta.

Teeman jälkeisenä tavoitteena on, että jokainen nuori tiedostaa eri sukupuoliin kohdistuvat odotukset, mutta ymmärtävät silti, että niiden vastaisesti toimiminen ei tee muista yhtään arvotonta tai huonompaa. Jokainen ihminen on ainutlaatuinen, arvokas ja Jumalan luoma.

Ohjaaminen

Suunnittelenko ohjaustuokiota huolella? Onko toiminnan suunnittelu järjestelmällistä? Miten teen nuortenillasta onnistuneen? Onko ohjaukseni ollut teeman ja tavoitteiden mukaista?

Kun suunnittelee nuortenillan kulkua, on hyvä tiedostaa ohjaustilanteen erilaisia vaiheita ja käyttää niitä suunnittelussa hyväksi. Kun ohjelma on huolella suunniteltua, alusta loppuun, ei ongelmatilanteita tule niin helposti ja toiminta on onnistunutta. Illan kasvatukselliset ja sosiaaliset tavoitteet kannattaa kuljettaa koko nuortenillan ohjelman mukana.

Onnistuneessa ryhmäohjauksessa ja suunnittelussa on seuraavia piirteitä:

- **Aloitutus, motivointi**
 - Kuinka innostan heitä tulevaan toimintaan?
- **Sopimukset**
 - Ovatko turvallisuuteen liittyvät asiat nuorilla tiedossa? Ovatko nuortenillan pelisäännöt selvät nuorille? Olenko tiedottanut tarpeeksi?
- **Kysymykset**
 - Mitä, miksi ja miten tänään toimitaan?
- **Puitteet (tila, aikataulu yms.)**
 - Onko tilavaraukset tehty? Paljonko tarvitsen aikaa suunnittelulle? Olenko yksin, vai onko muita työntekijöitä/vertaisohjaajia? Millaisia tarjoiluja pitää ostaa?
- **Palaute**
 - Sainko viimeksi palautetta? Kuinka voisin hyödyntää sitä? Kuinka tänään kerään palautetta?

On osattava ottaa huomioon ryhmän sitouttaminen ja motivointi, sopia yhteisistä asioista ja tehdä toiminnalle erilaisia tavoitteita.

Kasvatuksellisia tavoitteita on ylläpitää ja kehittää nuorten kehitysvaiheeseen sopivia taitoja, kehittää elämänhallintataitoja ja tukea moraalista kasvua ja identiteetin kehitystä. Sosiaalisia tavoitteita taas ovat sosiaalisten taitojen kehittäminen, suvaitsevaisuus, tunteiden hallinta ja itsesäätely, sääntöjen noudattaminen ja tasapuolisuus. Työntekijän on osattava suunnitella toiminta

Nuorisotyön kehittämisopas

...

ja ohjaustuokio tilojen ja aikataulun mukaisesti, sekä muistettava pitää vuorovaikutusta yllä. Palaute on erityisen tärkeää toiminnan kehittämiseksi, tai sen toimivuuden vahvistamiseksi

(Lähde: Koulutuskeskus Sedu 2017. Tavoitteellinen ryhmänohjaus – diaesitys.

<http://www.sedu.fi/loader.aspx?id=0b8a6906-d780-452c-92ca-eb0cf009a0ba>)

Sosiaalipedagoginen osaaminen

Olenko toteuttanut osallisuutta toiminnassa? Olenko painottanut yhteisöllisyyttä ja edistänyt sen syntyä? Olenko tunnistanut erityisen tuen tarpeessa olevan nuoren? Miten olen toiminut hänen kanssaan? Onko ollut tarvetta toimia toisin?

Yksi nuorisotyön painopisteistä on osallisuus. Osallisuus on se tunne siitä, että kuulut johonkin ja olet hyödyksi jollekin asialle tai ryhmälle, johon olet osallinen. Nuorten osallistaminen toiminnan toteutukseen ja suunnitteluun takaa sen, että toiminta on varmasti nuorisolähtöistä. Kun nuorille antaa itselle vastuun ideoimisesta ja toiminnan suunnittelusta (ja vertaisohjaajatoiminnalla myös toteuttamisesta), se on nuorilta nuorille tehtyä työtä nuorisotyöntekijän avustuksella. (Katso vertaisohjaaminen ja nuortenkuuleminen)

Yhteisöllisyys tarkoittaa sosiaalisten suhteiden verkostoa, joiden avustuksella yksilöt toteuttavat omia tavoitteitaan. Yhteisöllisyyden ytimessä on kuuluvuuden tunne johonkin ryhmään tai yhteisöön. Yhteisöllisessä toiminnassa pyritään siihen, että nuoret saavat kokemuksia yhteenkuuluvuudesta ja siitä, että he ovat osa jotakin. Yhteenkuuluvuuden tunnetta nuoret kuvailivatkin elämäniloa tuovana asiana.

Entä sitten, kun nuorteniltaan saapuu nuori, joka on jotenkin poikkeava kuin muut? Puhuu hassusti, liikkuu omituisesti, ei ole ihan samalla aaltopituudella muiden kanssa? Miten toimitaan, jos tavalliseen ryhmään saapuu erityisen tuen tarpeessa oleva nuori? Totta kai tilanne riippuu nuoren erityisen tuen tarpeesta ja nuorisotyöntekijän on hyvä havainnoida tilannetta. On hyvä muistaa, että erityisen tuen tarpeessa olevalla nuorella ei kuitenkaan saa olla erioikeuksia. Esimerkiksi erityisen tuen tarpeessa oleva nuori joutuu jonottamaan kahvia samalla lailla kuin muutkin.

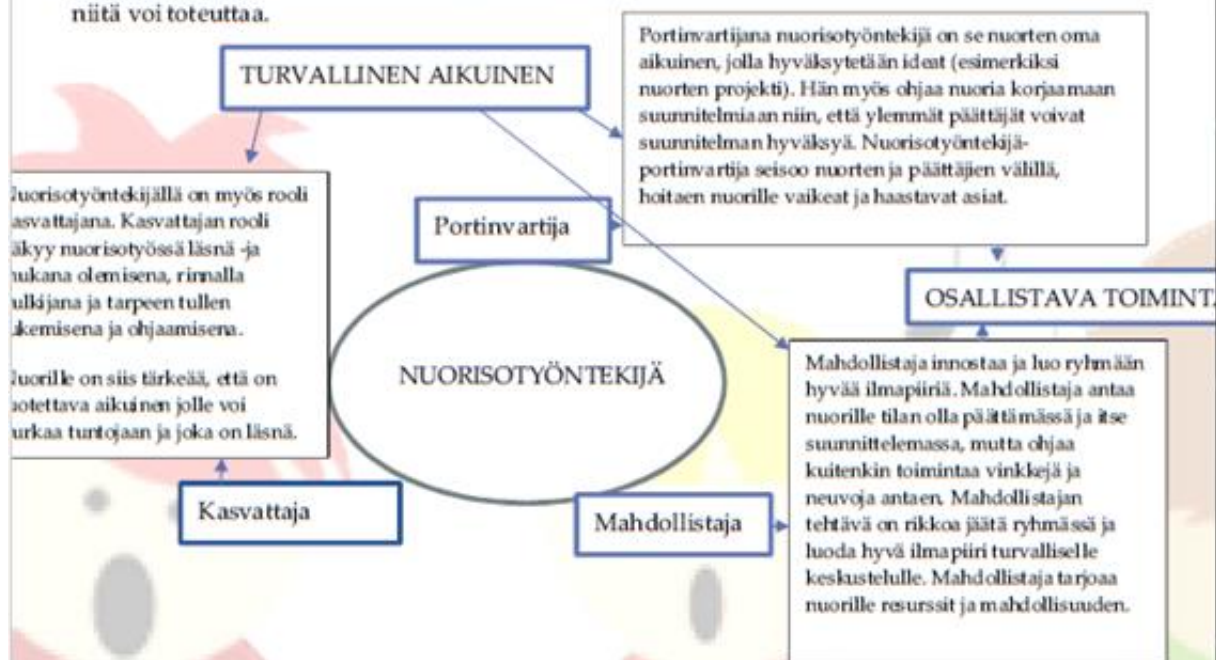
Nuorisotyöntekijä voi tarvittaessa etsiä tietoa tapauskohtaisesti vastaavien nuorteniltojen toimintaa varten. Erityisen tuen tarpeessa olevalla nuorella voi olla suurikin tarve huomiolle ja aikuiselle. Tilanteesta riippuen nuoren kanssa työskentely voi olla raskasta, mutta huomiotta jääminen (sitä tarvittaessa) voi jättää nuoreen tunteen arvottomuudesta ja huonomuudesta oman tilanteensa vuoksi. Tilanteita kannattaa lukea ja tarkkailla, sekä seurata muiden nuorten reagointia hieman erilaiseen nuoreen ja tarvittaessa puuttua tilanteisiin.

Nuorisotyön kehittämisopas

...

Nuorisotyöntekijän rooleja

Nuorisotyöntekijällä on monenlaisia eri rooleja nuorten maailmassa. Roolit on hyvä tiedostaa, että niitä voi toteuttaa.

Yllä olevassa kaaviossa on tiivistetty nuorisotyöntekijän kolme roolia turvallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta. Mahdollistaja ja portinvartija ovat tärkeitä rooleja nuorisotyöntekijälle osallistavassa toiminnassa. Nuorisotyöntekijän on muistettava, että hän on se aikuinen, joka tukee ja ohjaa heitä, mutta antaa heidän tehdä päätöksiä itse. Suuremmissa projekteissa aikuinen on se välittäjäaine nuorten ja päättäjien välillä.

Kasvattajan rooli on laaja käsite ja se näkyy kaikessa nuorisotyössä läsnä – ja mukana olemisena, tukemisena, auttamisena ja turvallisen aikuisen roolina. Turvallisen aikuisen rooli pitäisi näkyä nuorelle kaikessa toiminnassa. Nuorisotyöntekijälle uskaltaa puhua, hän auttaa tarvittaessa, eikä tyrmää.

SOVELTAMINEN

Tämä kehittämisopas – ja suunnitelma on kirjoitettu nuortenillan suunnittelun ja toteutuksen näkökulmasta. Näkökulma valittiin näin selkeyden suhteen ja myös siksi, että kehittämistyön yhtenä lähtökohdaksi oli nuorteniltojen katoaminen toimintamuodoista Varkauden seurakunnalla. Toimintamuotoja voi kuitenkin kehittyä ajansaatossa monia erilaisia ja tämä opas on hyvä myös

Nuorisotyön kehittämisopas

sellaisiin sovellettuna. Esimerkiksi leirejä tai suljettuja ryhmiä toteuttaessa voi käyttää oppaan tietoa hyväkseen.

Esimerkki:

Nuorille suunnitellaan vapaa-ajan leiriä. Leirin rakenne on helppo rakentaa nuorteniltaa varten muodostetun rakenteen pohjalta. Aikaa on enemmän, mutta suhteet vapaa-ajan ja ohjatun toiminnan välillä voi pitää samana. Hartauden ja toiminnan sisällöt voi suunnitella samojen informaatioiden pohjalta. Leireihin tulee lisäefektinä vain pitempikestoisuus ja yöpyminen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA VARKAUDEN SEURAKUNNAN NUORISOTOIMELLE OPPAAN POHJALTA

Tässä suunnitelmassa on esitelty vaiheittain kohdat, joiden avulla uutta toimintaa on helppo suunnitella ja työntekijöiden on helppo arvioida omia ja yhteisiä toimintamalleja. Suunnitelmassa on myös

Vaihe 1 – Työn arviointi ja pohtiminen + olemassa olevien toimintamuotojen kriittinen arviointi

Ensimmäisessä vaiheessa perehdytään työyhteisön ja työntekijöiden toiminnan arviointiin. Itse toiminnan suunnittelu tapahtuu vasta toisessa vaiheessa.

Arviointipalaveri

Nuorisotyön tiimi pitää palaverin, jossa he pohtivat tekemänsä nuorisotyön tarkoitusta kokonaisuutena. Arvioidaan kriittisesti jo olemassa olevaa toimintaa ja pohditaan mahdollisia kehittämiskohtia. Palaverin tarkoituksena on tuoda työntekijöille tietoisuuteen mikä heidän tehtävänsä nuorisotyön kentällä yhdessä on ja miten on tähän asti mennyt. Sen on tarkoitus synnyttää ajatuksia ja pohdintoja omista ja yhteisistä päämääristä.

- Palaverissa voi käyttää apuna seuraavaa kysymys/tehtävälistaa:
 - Katsokaa kohta "nuorisotyön perusfunktiot".
 - Mitä perusfunktioita te tiiminä pyritte toteuttamaan (kaikkia ei ole pakko olla)?
 - Miten niitä toteutetaan?
 - Miten niitä voisi toteuttaa paremmin?
 - Miten niiden toteuttaminen näkyy tällä hetkellä, tai miten sen pitäisi näkyä käytännössä tekemässänne nuorisotyössä?
- Tehkää olemassa olevasta toiminnasta ajatuskartat (jokaisesta oma). Käykää läpi kaikkien työntekijöiden omiin vastualueisiin liittyvät toimintamuodot.

Nuorisotyön kehittämisopas

• • •

- Kirjoittakaa keskelle otsikoksi kyseessä olevan toimintamuodon nimi
- Täydentäkää karttaan seuraavat kohdat:
- ajankohta (milloin, miten usein)?
- paljonko kävijöitä keskimäärin?
- mikä on toimintamuodon idea/mitä silloin tapahtuu? (kaikki vaiheet)
- onko toimintamuodolla tavoitteita? millaisia tavoitteita? onko tavoitteet määritelty jo suunnitteluvaiheessa tietoisesti?
- Toteutetaanko osallisuutta? Miten?
- Pohtikaa ajatuskarttojen pohjalta mitkä asiat toimivat eri toimintamuoodoissa, ja mitkä eivät. Miettikää vaihtoehtoisia ratkaisuja asioihin, jotka tuottavat haasteita.
- Mitä havaintoja teitte palaverin aikana? Oliko siitä hyötyä? Toiko yhteinen pohdinta uutta näkökulmaa tehtävienne ja toiminnan kehittämiseen?

Oma arviointi

Oman arvioinnin jokainen työntekijä hoitaa itse. Työntekijät voivat keskustella keskenään omista pohdintoista ja itsearvioinnin herättämistä havainnoista, mutta se ei ole pakollista. Pääasia on, että työntekijä itse alkaa pohtia omaa toimintaansa ja kriittisesti tarkastelemaan omaa työtään. Oman arvioinnin työkaluna käytetään Kirkon pedagogisia osaamisalueita – lukua. Se sisältää kysymyksiä, joiden on tarkoitus saada aikaan pohdintoja työntekijän omasta työstä.

On tärkeää, että työntekijät varaavat itselle tarpeeksi työaikaa oman toiminnan arviointiin. Tukena pohdinnassa kannattaa käyttää muistiinpanoja, ajatuskarttaa tms.

Havaitsitko jotain uutta itsestäsi työntekijänä pohdinnan kautta? Mitä hyvää/kehitettävää havaitsit?

Tee itsellesi suunnitelma, miten voit kehittää havaitsemiasi kehitettäviä osa-alueita tulevissa työtehtävissäsi. Ole tyytyväinen havaitsemiisi positiivisiin asioihin ja pyri pitämään niitä yllä!

Vaihe 2 – Uuden/uusien toimintamuotojen aivoriihi

Uuden toiminnan suunnittelu aloitetaan vapaalla aivoriihi-menetelmällä. Tyhmiä ehdotuksia ei ole, vapaata ideoiden heittelyä.

Mitä uusi toimintamuoto olisi? (nuortenilta, leiri, suljettu ryhmä, joku muu?)

Kaikki ideat kirjataan ylös ja mietitään, onko erilaisissa toimintamuoodoissa elementtejä, joita voisi yhdistellä.

Vaihe 3 – Uuden toiminnan vastualueiden jakaminen

Kun olette päättäneet, minkälaista uutta toimintaa rupeatte kehittämään, jakakaa vastuualueet. Kuka vastaa kokonaisuudessaan uudesta toiminnasta? Hoitaako vastuuhenkilö toiminnan ohjauksen kokonaisuudessaan? Osallistuvatko muutkin siihen? Miten? Kuka vastaa markkinoinnista? Kuka hoitaa suunnittelut?

Vaihe 4 – Uuden toiminnan suunnitelma vaiheittain

Kun uusi toiminta, vastuualueet ja sisältö on suunniteltu, on aika panna toiminta alulle. Jos työtiimi sopii, että kaikki eivät osallistu uuden toiminnan toteutukseen, kannattaa kaikkien silti olla suunnittelussa. Näin kaikki työntekijät ovat tietoisia mitä tulee tapahtumaan ja he voivat tuoda suunnittelupuoleen uusia näkökulmia. Tämä vaihe on kuvattu siitä näkökulmasta, että tiimi on suunnitellut toiminnan tismalleen tämän oppaan mukaan. Jos näin on toimittu, toimeenpanon vaiheisiin kuuluu:

- Aikataulutus (milloin alkaa, kuka ohjaa milloinkin, milloin valmistelevat toimenpiteet aloitetaan)
- Nimikilpailu (miten paljon ennen toiminnan aloittamista nimikilpailu aloitetaan, millaiset palkinnot ja miten markkinoidaan)
- Vertaisohjaajien rekrytointi (miten, missä, millainen palkkio)
- Ensimmäisen kerran suunnitteluilta (markkinointi, milloin pidetään, miten nuoret paikalle)

Aikataulutus

Suunnittelun ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan kokonaiskuva resursseista. Mikä viikonpäivä on hyvä toiminnalle, onko toiminta jatkuvaa vai kertamuotoista (leirit), mikä on otollinen kellonaika? Ovatko kaikki nuorisotyöntekijät vuorollaan ohjaajina ja jos ovat, on hyvä aikatauluttaa etukäteen kuka on minäkin kertana vuorossa. Samalla pohditaan paikka ja paikan varaamiseen liittyvät mahdollisuudet kellonaikojen yhteydessä.

Kun paikka ja aika on yhteismielin päätetty, voidaan siirtyä suunnittelemaan toiminnan sisältöä ja muita asioita siihen liittyen. Toiminnan aloitusta valmistavien tekijöiden (nimikisa, vertaisohjaajat jne.) aikataulutus kannattaa päättää vasta, kun tiedetään miten asiat toteutetaan.

Nimikilpailu ja vertaisohjaajien rekrytointi

Yhdessä tulee sopia, miten nimikilpailun ja rekrytoinnin kanssa menetellään. Nimikilpailun suunnittelussa tärkeitä elementtejä ovat markkinointi, kohderyhmä ja palkinto. Miten ja missä markkinoidaan? Kenelle kilpailu on suunnattu? Mitä siinä on palkintona? Millainen mainos kilpailuun tehdään ja kuka sen tekee? Kuka hoitaa markkinoinnin? Kuka vastaa palkinnoista? Tässä yhteydessä sovitaan myös, milloin nimikilpailu julkaistaan.

Nuorisotyön kehittämisopas

Vertaisohjaajien rekrytointi on pidempi prosessi. Se on hyvä aloittaa hyvissä ajoin ennen toiminnan aloitusta siksi, että hakijoita ei välttämättä heti tule tarpeeksi ja heidät on hyvä myös kouluttaa ja valmistaa tuleviin koitoksiin.

Ensimmäiseksi on sovittava, kuinka vertaisohjaajan paikkaa markkinoidaan, montako heitä tarvitaan ja minne työpaikkailmoitus laitetaan, jotta se tavoittaa kohderyhmän. Kohderyhmä kannattaa valita ohjaajakoulutuslaisista. Jälleen sovitaan, kuka vastaa markkinoinnista ja hakemusten vastaanotosta. Vertaisohjaajat kannattaa kuitenkin valita hakemusten perusteella yhdessä, jotta tullaan yhteisymmärrykseen asiasta.

HUOM! VERTAISOHJAAJA HAKEMUKSISSA KANNATTAA PAINOTTAA, ETTÄ PESTI ON PITKÄAIKAINEN JA VAAII SITOUTUMISTA!! Houkuttimina kannattaa käyttää työkokemuksen arvoa jatkossa töidenhaussa, sekä pientä korvausta.

Työtiimi päättää yhdessä, kuinka vertaisohjaajat koulutetaan. Järjestetäänkö ihan erillinen koulutus vai pidetäänkö vain pieni perehdytys tulevan toimintamuodon sisällöstä.

Kannattaa pyrkiä valitsemaan sellaiset vertaisohjaajat, jotka ovat valmiita sitoutumaan ja luotettavia. Toiminnan ja turvallisuuden tunteen kannalta on tärkeää, että vertaisohjaajat tulevat nuorille tutuiksi.

Suunnitteluilta ja markkinointi

Uuden toiminnan aloittamista kannattaa alkaa markkinoimaan etukäteen käytössä olevien kanavien kautta. Markkinoinnissa kannattaa painottaa, että ensimmäinen nuortenilta on suunnitteluilta, jossa nuoret saavat itse päättää mitä toiminta jatkossa on. Puskaradiota kannattaa myös käyttää hyödyksi muussa toiminnassa käyvien nuorten kautta.

Aina kun uutta esim. nuortenilta suunnitellaan (yksin tai yhdessä), kannattaa aina käyttää suunnittelussa arvioinnin työkalua ja erityisesti "Ohjaaminen" luvun rakennetta.

Vuosikello

Yksittäinen arviointikerta ja toiminnan arviointi ei ole pitemmällä tähtäimellä riittävää. On mahdollista, että henkilöstö vaihtuu tai nuorison tarpeet muuttuvat. Siksi olisi hyvä, että työporukka ottaisi arviointipalaverin ja itsearviointin rutiiniksi tietyin väliajoin.

Nuorisotyön kehittämisopas

ARVIOINNIN VUOSIKELLO

■ Kevät ■ Kesä ■ Syksy ■ Talvi

Talvi:
Työntekijän oma arviointi,
toiminnan havainnointi ja
tarvittaessa uudelleen arviointi

Kevät:
Vuodenvaihteen jälkeen
arviointipalaveri, oma arviointi
ja uuden toiminnan tarpeen
arviointi

Syksy:
Lomien jälkeen, ennen
toimintakauden aloitusta
arviointipalaveri, oma arviointi
ja uuden toiminnan tarpeen
arviointi

Kesä
Työntekijän oma
arviointi

Työntekijän on hyvä tihein aikavälein (esim. neljännesvuosittain) ottaa aikaa kunnolliseen, oman toiminnan arviointiin. Totta kai omaa toimintaa voi jokaisessa työtehtävässä havainnoida ja arvioida, mutta suurempaan arviointiin (työkalu) on hyvä käyttää aikaa ja tehdä se suhteellisen usein.

Kesä – ja joulutaukojen jälkeen on hyvät saumat arvioida toiminnan ja työyhteisön kokonaisuutta. Arviointipalaveri heti syksyllä toiminnan alkaessa ja vuodenvaihteen jälkeen on hyvä tehdä. Tällöin painopiste arviointipalaverin sisällössä on olemassa olevan toiminnan arvioinnissa ja mahdollisen uuden toiminnan kehittämisen keskustelussa.

Jos syksyllä on aloitettu uutta toimintaa tai kehitetty arviointipalaverin avulla olemassa olevaa toimintaa, on niitä hyvä arvioida mielessään aina. Jos työntekijät havaitsevat, että uudessa toiminnassa on joku asia joka ei toimi, on siitä hyvä pitää pienimuotoinen uudelleenarviointi.

Uudelleenarvioinnissa pohditaan porukassa mikä on vialla ja pyritään löytämään vaihtoehtoinen ratkaisu.

Arvioinnin ja havainnoinnin on hyvä kuulua päivittäiseen työrutiiniin. Arvioinnin ei päivittäin kuitenkaan tarvitse olla suurelta ja aikaa vievää, vaan yksinkertaista pohdintaa siitä, mitä tällä hetkellä tekee ja miten kannattaisi tehdä.